

ગુલદસ્તએ શરીઅત

ચા.ને

શરીઅત.કા ગુન્યા.

અબ્દુલકાદર નુરમોહમદ.

ભાવનગરી મોહલ્લા

પોસ્ટ નંબર ૩,

અમદાવાદ.

પહેલીખાત તથાદાદ ૧૦૦૦

૧૯૬૬

અ. ૧૨,

જનાબ શેઠ અબ્દુલકરીમ હાજી બાદર સાહબ,

અમદાવાદ

૧૦૩૫ દિવસી.

૧૯૬૬

ધી "અમરસિંહ" પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ, અલમજાખાને

. પાન નૂરખાન અગીરખાન વકીલને છાપી.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૭૪૪૦

વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ગુજરાતી શાસ્ત્ર

વિષય ૫૭ : ૨૪૯ ૩૬૮

ગુલદસ્તએ શરીઅત.

બિરમીલ્લાહીરરહમાનીરરહીમ.

અલ્લાહકી બડી શાન હય કે વોહ અપની કુદરત ઓર અઝમત ઓર અપના જલાલ કયસે અજબો ગરીબ પેરાએમે^૧ જાહીર કરતા હય. સુનાયે દીને ઇસ્લામકે વોહ મુખલીમ સચ્ચે બંદે ને અપને આલા દરજેકી દીનદારી, લીયાકત, હુસ્ન અખલાક, ઓર બહોતસી ખુશીયોંકે ખાઅમ આજ કલકે મખજન^૨ ઉલુમ હોને કે મુદદ્દા કોમેદેબા ઉરતાહ થે, અયસે સચ્ચે ખાદેમુલ^૩ ઇસ્લામકી નસત્રે આજ મુતલક જાહીલ, બેહુનર ઓર સચ્ચે મજહબકે મુકદ્દમ કાએદોંકી પાખંદીસે કોસોં દુર હંય, ઓર નાલાયક સોહબતમે^૪ ગીરફતાર હંય, જુસ્કી જહાલતકા યે નતીજા હુવા કે ખુતપરસ્ત કોમે^૫ જીતકે પાસ અપને મજહબકી કોઇ અકલી વ નક્લી દલીલ નહીં તોભી અલાનીયા^૬ ઇસ્લામકી તરદીદકે વાસ્તે ખડે હો જાતે હંય, ઓર હમે^૭ અપની બેઇમી ઓર નાલીયાકતીસે^૮ ઉનકે જવાબ દેનેકીલી જુરાઅત નહિ. ઓર હમારી હાલત અયસી હય કે મુસલમાની દર કીતાબ વ મુસલમાના દર ગોર. ઇસાઇ જીતકે મવખુદા તરીકેકો^૯ એક થોડીસી અક્લકા આદમીબી ગલત સાખીત કર સકતા હય, વોહ ઇસ્લામકી નીસખત સેંકડો જુઠે લગો બોદતાન બાંધ કર સચ્ચાઇકા પસેપુસ્ત^{૧૦} ફેંક કર આમ લોગોંકે સામને સુનાતે હંય. મગર અશ્સોસ કે હમ ઇન લયર^{૧૧} ઓર પુચ એતનાજોંકે જવાબ દેનેસેલી કાસીર^{૧૨} હંય. યેહ સખ હમારી જહાલતકા નતીજા હય. યેહ બાતે તો રહી દર કીનાર. મીસન રકુલમે^{૧૩} હમારે મુકદ્દસ ઇસ્લામકી નીસખત વો નાલાયક અલફાજ હમારે લડકોંકી જખાનસે નીકલવાએ જાતે હંય, જીતકા સુન્નાબી સુનાસેજ નહિ. મગર વાહરે હમારી બેગેરતી કે હમ અપને લડકોંકા ઇસ આશતસે બચાનેકા કોઈ બંદોબસ્ત નહિ કરતે. હમારી લડકીઆં ઓર મસ્તુરાત પરદાનશીન ખીખીઓંકે અકાયદ ખીગાડને ઓર ઉન્હે નાખયજ આજાદી સીખાનેકાઃ કબી રૂપે પેસેકા લાલચ દેકર યા પઢાનેકા ઢંગ ડાલકર યા દસ્તાકરી^{૧૪} સીખાનેકા લાલચ દેકર ઇસાઇ ઓરતે^{૧૫} ઘરમે^{૧૬} છુસકે ચલી આતી હંય, હાલાં કે ઇસ્લામ અયસી ઓરતોંસે બરાબર પરદા વયસાહી ગુઝરી જાનતા હય જેસા કે મરદોંસે; ઇસલીએ કે ઉનમે^{૧૭} સારે ઢંગ મરદોંકેસે હંય. મગર અશ્સોસ હમ કે હમને ઇન તુકસોંકે મીટાનેકી કોઇ તદબીર નહીં કી. બેહુનરીકા નતીજા હમે^{૧૮} પુરા મીલા કે જીતને રઝીલ પેશે હંય વોહ આજ હમારેહી હાથસે હોતે હંય. ઓર મુશ્વીસ કુલ્લાશ^{૧૯} જીતને હંય અકસર મુસલમાન. હીજરે, કંનયન, બાંડ, હુમ કુલ મુસલમાન, અનપઢ, જાહીલ, જુસ્તાખ, બેઅદબબી હંય તો યેહી મુસલમાન. દુન્યવી ઉલુમ કોન નહિ સીખતે ?

૧ સુરતમે, ૨ દિલમકા ખજાના, ૩ ખીદમત ગુઝાર, ૪ જાહીર, ૫ બેનમાઝી, ૬ જાહેર હાલ, ૭ પીઠકે પીઠે, ૮ બેહુદા, ૯ આજીઝ, ૧૦ હુનર, ૧૧ કુચ્યાઈ પાપ.

આલા ઓહદોંપર? કોન તરફી નહી કરતે? અંજુમનો ઓર મેહફીલોમે' ઇઝઝતકી જય ઓર કુરસીઓસે કોન અલાહેદા હંય? અપની જયદાદ કોન ખેચકર મુશ્લીસ બનતે હંય? જવાબ ઉસ્કા યેહી હય કે હમારે ખીરાદરને ઇસ્લામ. ઇસ્લામ કે પાક ઉમ્મલોંકી પેચી છોડનેકા નતીજા યેહ હુવા કે જીન લોગોંકાં ઇન્સાની લીખાસમે' આયે હુવે કુછ મુદત નહિ ગુઝરી વોહ દીલ આઝાર ખાતે' એહલે ઇસ્લામકી મોજુદા હાલતકે લેહાઝસે કહેને લગ જાતે હંય કે ઇસ્લામ ઇનસાની નસલોંકે હકમે' ફાએદા રસાં નહી હય.

ગરઝ હમારી હાલત દીની વ દુન્યવી પરતો ઝલીલ હય. ફીર ઇસ પર તુરરા યેહ કે એક દુસરેસે અલગ વ ડુટમફાટ હય. ઓર મીલકર ઇસ હાલતે પુર ખખાસતકો^૨ નીકાલનેકે બખબ શીરકા શીરકા બન કર દિન બદિન નીશાકે નાઇતોફકકે ગઢેમે' ઉતર રહે હંય ઓર ફીર ખેખબર હંય. ન અફસોસ હય ન પશેમાની હય. પીછે ક્ષયતાન દુસ્મને જાની હય કે હમારે મુસલમાન ભાઇઓંદી ખેખકુની^૩ કરનેકા ઇગવા દેતા હય, ઓર ઇસ્લામકો સદમા પહોંચ્યા રહા હય. ઓર લુત્ફ યેહ હય કે ઇન ખાતોંકા હમ તરફીકા બાખસ સમજતે હંય.

યહાં મુખ્તસીર તેહરીર રીસાલએ અસરાંરે અહમદી મુસનીફ મવલાના હજરત આરીફ ખીલ્લાહ કમલીશાહ સાહેબ સફીપુરીકી લીખી જાતી હય. વોહ અપને રીસાલેમે' ઝમાને હાલકે મુસલમાનોંપર અફસોસ કરતે હંયકે આજ કલ જહાં તક નઝર ઉઠાઇ જાતી હય, માલુમ હોતા હય કે હિંદુસ્તાનમે' અકસર એહલે ઇસ્લામપર ઇલબારકી અયસી તારીક ધટા છા રહી હય જીસકી જુલમતને ઉનકી ઝાહેરી ઓર ખાતની આંખોંકો અંધા કર દીયા હય; ન દુનીયામે' કોઇ બલાઇકી રાહ ઉનકો નઝર આતી હય ન દીનકા રસ્તા માલુમ હોતા હય; ઓર યેહ તારીકી કમબદમ ઝપાદા હોતી જાતી હય. ખુદ ઉનકે વસ્તે ઓર ઉનકી આયંદા પેદા હોનેવાલી નસલોંકે વાસ્તે દુનીયા એક અયસા જુલમત કદા બન રહા હય જીસમે' ટટોલ કર ચલના ઓર અંધોંકી તરાહ જીંદગી બસર કરનાબી દુશ્વારા માલુમ હોતા હય. અંધોંકી આંખે ખીનાઇસે કાસીર હોતી હંય. ફીલકી ખીનાઇ કીસી કદર ઉનકો મદદ પહોંચાતી હય, જીસસે ટટોલ ટટોલ કર લકડીકે સહારે વોહ અપની મુરાદે મકસુદ તક પહોંચ જાતે હંય. મગર આજ કલકે હિંદુસ્તાનકે અકસર મુસલમાનોંકી અકલ પર પરદએ ગરલત પડ જાનેસે ફીલકી આંખેબી અંધી હો ગઇ હંય, ઓર હોતી જાતી હંય. બઝાહીર દુન્યામે' ઉનકે લીએ રાહતકે અસખાખમે'સે કુછ હીરસા નહિ રહા. દેલત ઉનસે ભાગતી હય, અકલ ઉનકો છોડ ગઇ, ખુદક ઉનમે' નહી રહા, ઇઝઝતને ઉનકી તરફસે આંખ ફેરલી, હીમત વ ગેરતને ઉનસે રૂ કશી^૪ કંલી, ઇલ્મને અપની રાશની ઉનકે દીશે દમાગસે ઉકાલી, શરાયત ઉનકી હરીફ અકવામસે^૫ જા મીલી, એતખાર ઉનકા ઉઠ ગયા, તીજરત ઉનકી મીટ ગઇ. ઇન સખકે બદલેમે' નીકમત^૬ ઉન પર સાખા રગન હય, હલાકત ઉનકી હમદમ હો ગઇ હય, તકબ્બુર ઓર ગોરર ઉનકા હાદી હો ગયા, ઇમાન ઉનકા ડગમગ રહા હય, જહાલત ઉનકા હીરસા હો ગઇ, આઇનએ મઝહબ વ મીલ્લતકા સાયએ

હીફો અમન ઉનકે સરોસે ઉઠતા જતા હય. ગૌરકા મુકામ હય જસકી દુન્યવી હાલત અયસી હો. ઉસકે દીની ઉમરકા કયા કહેના હોગા. ખુદાએ તઆલાકે હુકમોસે વાકીફ નહિ, રસુલે મકબુલ કી હીદાયતસે રૂ ગરબાં હ'ય, નમાઝ રોઝેસે જી ચુરાતે હ'ય, કુરાને શરીફકા પેહ પઢતે નહિ, જે ઉરકે એહકામસે વાકીફ હોં. મનહીયાતકે? ધરતેકાજ પર રાગીજ, અરઆલે શેતાનીકે ખોગીર, તઅરસુખમે' મહુ, ખુદા વ રસુલસે ખેખબર, એહકામે' દીનકી વક્અત ઉનકે દીલોમે' નહીં. શીર અયસે ધનસાનોકે ખુદાકે કરીજ રસાઇ હોના ઓર ઉકામે' ઉનકે મુશ્કેલાતકી આસાની હોના ખઅસમાખે ઝાહેર માલુમ નહીં. ખુદા કાદીર હય. ખખશને વાલા હય. ઉરકા પાક રસુલ અપની ઉમ્મતકી શરાઅતકે વાસ્તે હરફમ મુસ્તઈદિ હય. લેકીન જે અસખાખ નજાત દારેન કે લીએ ખતાએ ગએ હ'ય, જખ તક ન મોજુદ હોંગે ઝાહેર રસગારી^૨ પર ધતમીનાન નહીં હો સંકતા. ઇસ મુકામ પર મુઝે અપને એક દોસ્તસે સુની હુધ એક રીવાયત માદ આઇ કે ગુજરાતકે કીસી શહેરમે' એક ઝખુલ ઉમર હિંદુ બકાલથા. વો લેનદેનબી કરતા થા. ઉસસે કીસી મુસલમાનને કુહ રૂપીઆ કરઝ લીયા. ઉસકો મુદત ગુઝર ગઇ. હરમ્યાનમે' કઇ બાર કુહ વસુલબી હુવા, હનોઝ કુહ બાકી થા કે બકાલને અપની ઝખફીકે સખખ અપના કારોબાર અપને ફરજંદકે સુપરદ કીયા, ઓર ખુદ ખાનાંનશી^૩ હો ગયા. બાદ મુદત કે વો મુસલમાન ઉનકા હીસાખ ખેબાક કરને ગયા, તો હીસાખમે' કુહ મુગાલેતા^૪ પેશ આયા માને મુસલમાનને કુહ ઝપાદા રકમ વસુલ બયાન કી ઓર બકાલકા લડકા કુહ કમ કહેતા થા, કયુ' કે હીસાખકે કાગઝમે' કમ રકમ વસુલ થી. આખેર થોડી ગુફતો શનીદ^૫ કે બાદ બકાલકો ઇસ ઝગડેકા ઇફમ હુવા, તો ઉસને અપને બેટેસે તખ્ખીદ કરકે કહા કે તું ખઅ્યા હય, ઝગડા ન કર. કાગઝમે' બૂલ હો ગઇ હોગી. મીયાં લોગ જુઠ નહીં ખોલતે હ'ય. તું નાદાન જાનતા નહીં યે મુસલમાન હય. ઓર મુસલમાન ચાહે કુહ એજ કરે મગર કબી જુઠ નહીં ખોલેગા. અલ્લાહો અકબર, પહેલે મુસલમાનોકા યે હાલ થા જરકી તરદીક કુદશાર કે લખસે હોતી થી. મગર આજ હમારી હાલત કાખીલે અફસોસ હય કે જુઠ, દગા, ફરેખ, મક્કારી ઓર જે બદતરીન અફઆલ હ'ય દુનીયામે' શાયદ કોઇ કોમ બતેયખે ખાતીર^૬ અઅહા જાનતી હોગી, વો સખ હમારે વાસ્તે બાઇસે ફખર હય. ઉનકા મુરતકીજ હોના હમારે લીયે માયએ નાઝ હો ગયા હય. અલ્લાહ હમારે હાલ પર રહમ કરે. ઓર જીન મુસલમાનોકી ઉસમે તારીફ કી હય, ઉનકે કદમ બ કદમ ચલનેકી હમકો હીદાયત કરે. ઓર ઉનકે તતખ્ખોકી^૭ તોશીક અતા ફરમાવે. બ હુરમતે સૈયદે કોનેન રસુલુસ સકલેન (સ.) અબયહે વ આલેહી વ અસહાબેહી વ સલ્લમ. યે ખબારત રીસાલે એહમદીકે સફે પરસે ઉતારી ગઇ હય.

બાદ ઇસકે યે ગરીબ ફકીર પુર તકસીર ખાદીમુલ હસ્તમ મુન્શી અખ્દુલ કાદીર ખીન નુરમોહંમદ અપની કોમસે અરઝ કરતા હય કે મુનદરજએ બાલા^૮ નુકસોંસે બચનેકા કયા ઇલાજ કીયા જાવે, હર આદમીકો અપના સોચ ખીચાર ઓર શીકરસે રાખ

દેના ચાહીએ. મેરી સમઝકે મુતાબીક મેં અપની કોમકો કુરઆનો હદીસસે જો કુછ કે ધન ખીમારીઓકા ઇલાજ હો સકતા હય પેશ કરતા હું ચંદ દરખાસ્તે થે હંય કે હર શખ્સ અપની બહેતરીકી ખાતે ઉસ્મેસે ચુન લે.

(૧) મુસલમાનોકો લાઝીમ હય કે અપને લડકે ઓર લડકીઓકે લીએ દીની વ દુન્યવી તાલીમકા ઇન્ટેઝામ કીસી બા અખલાક કામીલ ઉસ્તાદકે ઝરીએસે કરે.

(૨) આમ મુસલમાન ગરીબોંકી તાલીમકા કોઇ ઝરીઆ અયસા બનાવે જીસસે ઇમો હુનર દોનો પાવે ઓર મુફલસીકે ઝલીલ પેશસે છુટ જાવે.

(૩) હમમે ઇતેશકો ઇસ્લાહ, તરઝે મઆશરત^૧, તેહઝીએ અખલાક, દીની વ દુન્યવી, ઉમૂર ઓર બાહમી ઇતેહાફ કાયમ કરનેકા શોક દીલાનેકી એક અંગુમન કાયમ હોની ચાહીએ. બસ ધન કાંરવાઇઓકા પુરા કરનેકે વાસ્તે સજ મુસલમાનોકો લાઝીમ હય કે વો ઇઝસ શુલહસ્તએ શરીઅતકે જારી કરને ઓર ઉસકે મકાસીદકી^૨ તકમીલ કે લીએ માલસે, ઝખાનસે, કલમસે મદદ કરે. ઓર જીસ તરાહ હો સકે કોમી ખીદમતકે લીએ હર વક્ત મુરાઇદ રહે તાકે દીન વ દુન્યામેં હમકો સુરખુર^૩ હાસીલ હો. બાદ ઉસકે યેહ રીસાલેકે પઢનેવાલોંસે મેરી અરઝ હય કે ઇસ રીસાલેમેં કીસી કીસમકી જુલ ચુક નઝર આ જાય તો સુધારકે પઢવે ઓર સમઝ લે કે બંદે સે ખતા હોના મુમકીન હય ઓર દર જુનર કરે. અજ યહાંસે અસલ ઇબ્રાહીમ શુર હોગી જો મકસદ અસલી હય. લેકીન હર કામસે પહેલે ઝીકરે ખુદાકી ફઝીલત ઝુરર હય કે ઉસકી મદદત^૪ કી હદે. નીહાયત નહીં, કયુ કે ઉસકી કુદરતકા નીહાયત નહીં. હમ જો કુછ નેઆમતે ખાતે હંય વોબી બેનીહાયત હંય ઇસ લીએ ઉસ્કા શરમાન થે હય કે અગર તુમ ખુદાકી નેઆમતે ગીનોગે તો ન ગીન સકોગે.

અશઆર.

કોજે ઉસ્કી શાનમેં મદદત તરાહ તરાહ,

હય જીસકી ઝાતે પાકમેં કુદરત તરાહ તરાહ;

હમ જીસ ખુદાકી ચખતે હંય નેઆમત તરાહ તરાહ,

વાજીબ હય હમપે ઉસ્કી ઇતિઆત તરાહ તરાહ;

જુલા ખુદાકી યાદ જો દુન્યાકે એશમેં,

દેખેગા આખેરતમેં મુસીબત તરાહ તરાહ;

અય બંદા બંદગીએ ખુદામેં ઉઠાએ રંજ,

લેના અગર હય ખુદામેં રાહત તરાહ તરાહ;

દીલસે પ્રીદા હો અયસે રસુલે શકીક પર

ઉમ્મતકો જીસે કી હય હીદાયત તરાહ તરાહ.

દુરુદ શરીફ—અલ્લા હુમ્મા સલ્લે અલ્લા સૈયદના મહંમદીન વ અલ્લા આલે સૈયદના મોહમ્મદીન વ બારેક વ સલ્વમ.

ખીસમીદ્વાદિરરહમાનીરરહીમ.

અલ્હમ્દો લિલ્લાહે રખીલ આલમીન વલ આકેયતો લિલ્મુત્તહીન વસ્સલાતો વસ્મ લામો અલા રસુલે રખીલ આલમીન વ અન્ના આલેહી વ અસ્લાખીહી અજમઇન.

બાદ ઇસ્કે મુસલમાનોકો માલુમ હોવે કે ગુલ્લસ્તઅયે શરીઅતકે પેહલે હિસ્સેમે' શરીઅતકા જે કુચ્છ ખ્યાન હુવા ઉસ્સેતો વાકેશ હુવે, લેકીન દુસરા બાબ યાને શાખ, દોલત જે ઇસ્લામ વ ઇમાનકી એક શાખ હય, ઓર જે હમારી મઇશતમે' ૧ બી કારઆમદ વ સુપ્રીદ ચીઝ હય, છસ્કે ઉડાને ઓર ખેળ ખર્ચ કરનેસે હકતઆલા રોકતા હય, ઓર ખર્ચ કરનેકે મુકામ ખતલાતા હય ઉસ્કે ફરમાન ચે હ'ય, "અય મુસલમાનો તુમ આપસમે' એક દુસરેકા માલ નાહક તોર પર ન ખાઓ, ઓર જુઠે મુકદ્દમેકા હુકામકે યહાં ઇસ ગરજસે રજુ મત કરો કે (ઉસ્કે જરીએસે) લોગોંકે માલોંકા એક હિસ્સા બ તરીક ગુનાહ (યાને જુલ્મસે) ખા જાઓ, ઓર તુમકો અપને જુલ્મો જુલ્મકા ઇલમ બી હો. (સુરઅે બકર રકુ ૨૩.) ઇસ આયત શરીઅમે' નાહક કીસીકા માલ ઉડાના, ચોરી યા ખિયાનત, ગસબ ૨ જુવા યા ઉકુદ ફાસેદા યાને શરીઅતકે ખીલાફ માલ હાસેલ કરના નિહાયત ખુરી બાત હય. અપને માલકો ખીલાફે શરીઅતકે કામોમે' સર્ફ ન કરો, જયસે શરાબખોરી, ઝિનાકારી, ઓર શીસકકે અકસામ. ઓર દુસરી તાકીદ અપને બ'દોકો ફરમાતા હય. અયસે ઉમ્દા માલ હાકેમ ઝાલીમકો રીશવતમે' ન દો કે ઉસ્કી મદદસે કિસી મઝલુમકા માલ ખાજાઓ; યા જુહી કસમ યા જુહી ગવાહીમે' ખર્ચ કરકે ખુદાકા ગઝબ ખરીદ ન કરો. પસ દોલત મુજબે આશત વ રહમત બન સકતી હય. આયત દુસરી યેહ હય, "પસ અગર અમીન ૩ જાને બાઝે તુમ્હારે બાઝોંકો, ઓર ઉસ્કી ખિયાનતસે ખાનેર જમા હો તો ચાહીએ કે અદા કરદે. વોહ શખ્સ જે અમીન રખા ગયા હય યાને કરજ ઓર હકસે ઇન્કાર ન કરે ઓર ચાહીએ કે ડરે અલ્લાહસે." (સુરઅે બકર રકુ ૩૬.) કયું કે વોહ દેખ રહા હય ઓર વોહ ઉસ્કા પાલનેવાલા હય. ઇસ નસીહતમે' બી શિકર ઓર સોચકી જગા હય યાને અમીનકો ચાહીએ કે અમાનતમે' ખ્યાનત ન કરે, ઓર વકતે તલબકે દૌરન અદા કરદે. કયું કે માલેક ફરમાતા હય કે અગર ખ્યાનતકા શોક હો યા લાલચકા ઝોક હો, ઓર દીલમે માલ હયાનેકે લીએ લીલે પયદા હોં તો સોચ કરે કે માખુદ કયા ફરમાતા હય, યાને ખ્યાનત કરનેવાલા ખુબ ખ્યાલ રખે કે મઝલુમકા હક ખુદ ખુદાવદે કરીમ દીલાએગા, ઇસ લિએ અદાએ દેનમે' અપને રખસે ડરો, ઓર ગેરકે માલ હઝમ કરનેસે બચો. ઇસ બાતસેબી માલુમ હુવા કે દોલત મુજબે રહમત વ આશત હો સકતી હય. ઇસ મોકેપર દો બાઇઓંકી એક હિકાયત જે ફરઆને શરીઅમે ખુદા અપને બ'દોકો સુનાતા હય લિખી જાતી હય છસ્સે ઇબિરત હાંસિલ હો. વોહ ફરમાને રહમાન ચે હય, "ઓર આપ ઇન લોગોંસે દો શખ્સોંકા હાલ ખ્યાન કીજાએ. ઉન શખ્સોંમેસે એકકો હમને દો બાગ અંગુરકે દે રખેયે, ઓર ઉન દોનોં બાગોંકે ખજુરકે દરખ્તોંસે એહાતા ૪ બના રખા થા, ઓર ઉન દોનોંકે દરખ્તાનમે' ખેતીબી લગા રખીથી, ઓર દોને બાગ અપના પુરા ફલ દેતે ચે, ઓર કીસીકે

પ્રલમેં ઝરાબી કમી ન હોતીથી, ઓર ઉન દોનોંકે દરમ્યાનમેં નહર ચલા રખીથી, ઓર ઉસ શખ્સકે પાસ ઓરબી તમલુકા (મિલકત) સામાન થી; સો એક બાર અપને ઉસ દુસરે સુલાકાતીસે ધધર ઉધરકી બાતે કરતે કરતે કહને લગા કે મેં તુજસે માલમેંબી ઝયાદા હું ઓર મજમેંબી મેરા ઝખરદસ્ત હય. ઓર વોહ અપને ઉપર જુરમ (કુદર) કાએમ કરતા હુવા અપને બાગમે પહોંચા ઓર કહેને લગા કે મેરા તો ખ્યાલ નહી હય કે ચેહ બાગ (યાનેમેરી મુદદતે હયાતમે) કબીબી બરખાદ હો, ઓર મેં કયામતકા નહી ખ્યાલ કરતા કે આયગી, ઓર અગર મેં અપને રખકે પાસ પહોંચાયા ગયા તો ઝુરર ઇસ બાગસે બહોત ઝિયાદા અચ્છી જગા મુઝકો મીલેગી. (શીર) ઉરસે ઉરકે સુલાકાતીને (જો દીનદાર ઓર ગરીબ થા) જવાબકે તોરપર કહા કે કયા તું ઉસ ઝાત (પાક) કે સાથ કુદર કરતા હય જુરને તુઝકો અવલ મિટીસે બનાયા, ફિર તુતકેસે, ફિર તુઝકો સહી વ સાલીમ આદમી બનાયા. લેકીન મેં તો ચેહ અકીદા રખતાહું કે વોહ યાને અલ્લાહો તઆલા મેરા રખ્ખ (હકીકી) હય. ઓર મેં ઉરકે સાથ કિસીકો શરીક નહી ઠરાતા” (સુરએ કહફ રૂકુ ૫૦). ચેહ દો બાઇઓંકી કહવત ઇસ લીએ બતાઇ ગઇ કે દુન્યાકી બેસીઆતી? ઓર ઉકબાકી સીબાત જન કર અપના તોશા તૈયાર કરે. દોનો એક બાપકી આજ્ઞાદ થે. બાપ મરતેહી માલ બરાબર બાંટ લીએ. એકને ઝમીન ખરીદ કી, દો તરફ મેવોંકે બાગ લગાએ, બીચમેં ખેતી ઓર બીચ નદી કાટ કર લા ડાલી કે બારેશ ન હો તો બી તુકસાન ન આવે ઓર ઉમ્દા જગે બીયાહ કીયા. અવલાદ હુઇ, નોકર રખે, તહખીરે દુન્યા દુરસ્ત કરકે આસુદા યુઝરાન કરને લગા ચેહ તો સખ અચ્છા કીયા. લેકીન માલ તો અલ્લાહકી નેઅમત થી. પર ઇતરાને ઓર અકહને ઓર કુદર બકનેસે ઉસ માલ પર આશત આઇ જુરકા પુરા ખ્યાન આગે આવેગા. લેકીન ઇન દોનોંકી યુદ્ધતગોમેં બડી ઇખરત હય કે બેદીન બાઇકો તવંગરીમેં અઝમાયા, ઓર ઉસને કુદર ઓર યુરરીસે અયસે કલામ કીએ કે જુસકે સખખ દુન્યા વ આખેરત દોનોં તખાહ હુએ, ઓર દુસરે બાઇને સખ માલ અલ્લાહકી રાહમેં ખર્ચ કીયા, ઓર આપ કીનાઅતસે યુઝર કરને લગા, ઓર દીનપર કાયમ રહા, ઓર અપને કાફેર બાઇકો કયા ખુબ નસીહત કરને લગા કે અફસોસ તુને માલેકકી કહર ન કી જુસને તુઝપર બેશુમાર એહસાન કીએ. મેરા તો ચેહ અકીદા હયકે મેં મેરે માબુદ કે સાથ કબી કીસીકો શરીક ન કરંગા. પસ માલ આશત ઓર નેઅમત બન સકતા હય. ઓર ફરમાને રહમાન યું હય કે ઉસ ગરીબ નેકબખ્ત બાઇને ઓર બી કુચ્છ નસીહતેં કીયે વોહ ચેહ હંપ. ઓર તું જુસ વક્ત અપને બાગમેં પહોંચા થા યાને તુને અપની મીલકત મુઝકો દીખાને લગા તો ચેહ કયું ન કહા કે જો અલ્લાહકો મંજુર હોતા હય વોહી હોતા હય, ઓર બગેર ખુદાકી મદદકે કીસીમેં કાઇ કુવ્રત નહીં. અગર તું મુઝે માલ ઓર અવલાદમેં કમતર દેખતા હય તો મુઝકો વોહ વક્ત નઝદીક માલુમ હોતા હય કે મેરા રખ મુઝકો તેરે બાગસે અચ્છા બાગ દે દે, ઓર ઉસ તેરે બાગપર કાઇ તકદીરી આશત આસમાનસે બેજદે, જુરસે વોહ બાગ દફઅતન^૨ એક સાફ મયદાન હો કર રેહ જાય, ઉરસે ઉસકા પાની બીલકુલ અંદર ઝમીનમેં ઉતર કર ખુશ્ક હો જાય, શીર તું ઉરકી કોશીશ બી ન કર સકે, ઓર ઉસ શખ્સકે સામાન તમલુકો (મીલકતકો) આશતને આ ઘેરા. શીર ઉસને જો કુચ્છ ઉસ બાગપર ખર્ચ કીયા

થા ઉસ પર હાથ મલતા રહ ગયા. ઓર વોહ બાગ અપની છતોંપર ગીરા હુવા પડા થા, ઓર કહને લગા કયા ખુબ હોતા કે મેં અપને રખકે સાથ કીસીકા શરોક ન ઠેરાતા ઓર ઉસ્કે પાસ કોઇ અયસા મજમા ન હુઆ કે ખુદાકે સીવા ઉસકી મદદ કરતા. ઓર ન વોહ ખુદ હમસે (યાને અલ્લાહસે) બદલા લે સકા, અયસે મવકે પર (માલકી તળાહી યા ઓર કીસી આશતકી ગીરજતારીકે વકત પર) મદદ કરના અલ્લાહ બરહકહીકા કામ હય, ઉસીકા સવાબ સખસે અલ્લાહ ઓર ઉસીકા નતીજ સખસે બેહતર હય (“સુરએ કહફ, રકુ પ.”) કાયદા—યહાંસે હમ સોચ કરેં કે ઇન દો બાઇઓંકી ગુશતગોમેં જો બેરખાહીકી રાહસે મોમીન બાઇને કલામે અદબ અપને બાઇકો સીખાયા કે વેહ બાગ જમ તકે અલ્લાહ ચાહેગા કાયમ રહેગા, વર ન ફના હો જાયગા. ઉસકી મશીયત (ખાઇસ) કે રખ અસમાખ જાહેરી મોઅતલ હય. શીર ખફગીસે ઉસકે કુદરકો મીટાનેકે લીએ વે બી કયા કે ઉસ તેરે બાગપર કુચ્છ તકદીરી આશત આસમાનસે બેજદે તો તઅજ્જુબ નહી. ઓર અયસાહી હુવા જયસા ઉસને કહા. ઇસ કલામમેંબી હમારે લીએ સખક હય કે નેક લોગોંકી બદદુઆસે ડરેં, કયું કે ઉનકી નેક દુઆ યા બદદુઆમેં અસર હય જયસાકે ઇસ હિકાયતસે જાહેર હય કે માલ મુજબે આશત યા મુજબ નેઅમત હો સકતા હય. શીર માલેક ફરમાતા હય (કુરઆન કરીમમેં મીસાલ દી ગઇ હય) કે અય મેરે હખીબ, આપ ઉન લોગોંસે દુન્યવી જિંદગીકી હાલત બ્યાન ફરમાઇએ કે વો ઝૈસી હય જયસેકે આસમાનસે હમને પાની બરસાયા વોહ શીર ઉસકે જરીએસે જમીનકી નખાતાત ખુબ ગુનગન હો ગઇ હો શીર વો રેઝા રેઝા હો જવે કે ઉસકો હવા ઉડા લીએ શીરની હો, ઓર અલ્લાહો તઆલા હર ચીઝ પર પુરી કુદરત રખનેવાલા હય. (સુરએ કહફ રકુ ૬). કાયદા-ઇસ મીસાલમેં દુન્યાકો સખજ ખેતીકી મીસાલ દી ગઇ હય, કે જયસા તરોતાઝા જમીનકી સખજી ખુશ્ક હોકર રેઝા રેઝા હો જતી હય, ઓર ઉસકા નામો નિશાન નહી રેહતા, વયસાહી હમારી જિંદગીકા હાલ હય. કીસી જાએ આખાદી ઓર કીસી જાએ વેરાની. ઇસ લીએ હમકો ડરના સુનાસેબ હય; ઓર ફરમાને માલેક યું હય કે “માલ ઓર અવલાહ હયાત દુન્યાંકી એક રવનક હય; ઓર જો આમાલે સાલેહા બાકી રેહનેવાલા હય વો આપકે રખકે નઝદીક સવાબકે એતેબારસેબી હઝાર દરજે બેહતર હય, ઓર ઉમેદ કે એતેબારસેબી હઝાર દરજે બેહતર હય. (સુરએ કહફ રકુ, ૬). કાયદા—યહાં હમારા માલેક માલ ઓર અવલાહકો દુન્યાંકી એક રવનક કરાર દેતા હય, કે ઇનસાન ઓર દીગર હયવાનાતકા તો હાલ અયસા હય કે અબી લડકે હય, ઓર શીર જુવાન હુવે, શીર ખુદે હોકર મર ગએ, શીર ચંદ રોઝકે બાદ સરપુર ગુરર (જો અકડકે ચલનેવાલા થા) ઓર વો જરમ પુર નુર (જો ઇતરો શુલાખમેં મોઅત્તર રેહતા થા ઓર સાખુનસે નેહલાયા જતાથા) જરા જરા હોકર ખાકકે સાથ ઉડતા શીરતા હય. અલ્લાહ હર શય પર કાંર હય, ખનાતા હય, મીટાતા હય, શીર હશ્વરમેં ઉઠાએગા, ન ઉસ્કો ખનાનેમેં ફુસ્વારી હય ઓર ન મીટાનેમેં, ઓર ન ઉઠાનેમેં પરેશાની હય. ઉસકા તો એક હુકમ (કુન શયકુન) મેં સખ કુચ્છ તૈયાર હય. ગરજકે માલ વ અવલાહ ચંદ રોઝકી જાહેરી આરાસ્તગી હય, જો અનકરીબ ફના હો જતી હય. ઓર બાકીયા તુસ્સાલેહાત યાને રહેનેવાલી નેકીઆં યાને ઇદમ સિખાયા જવે જો જરી રહે, યા મરજહ, કુવા, સરાય, બાગ, ખેત વકફ કર જાએ, યા અવલાહકો તરખીઅત કરકર

સવાળ છોડ જાવે, ઓર નેક આમાલ મસલન નમાઝ, રોઝા, હજ્જ, ઝકાત ઓર અયસે નેક કામ જીનકા સમરા અબ્દલઆમાલ યાને હમેશા રહે તો યેહ કામ ખુદાકે નજદીક માલ ઓર અવલાહસે ખેહતર હય ઇનકા સવાળ હમેશા મિલતા રહેતા હય, ઓર ઉનમે ખેહતરીકી ઉમેદ હય. ઉનકા આમેલ યાને કરનેવાલા આખેરતમે વોહી સવાળ પાવેગા જીસકી ઉમેદ દુન્યામે રખતા થા.

ઓર હક તઆલાને દુન્યાકી ઝિંદગીકો ઉસ સખઝીકે સાથ યુસાખેહત દી જો મેંહકે પાનીસે હરી હો જાય, ઓર બઢને લગે, ઓર જો ઉસકે બઢનેકી હક હય વહાં તક પહોંચ જાય, ઓર વો વક્ત આય કે ઉસે નશા ઉઠાએ, ઓર અપને સફર્મે લાએ, ઓર નાગહાં પાની ઉસે રૂક જાય, ઓર વો ધાસ ખુશ્ક ઓર ખેશાયદા રહે જાય. ઇસી તરહ આદમી ઝિંદગી ઓર નાજુકીકે સખખસે ખુબ નીકલતા હય. જયસેહી ઉસકી ઉમરકા હીસાખ પુરા હો જતા હય મોત આજીતી હય. ઉસકા નખલે મુરાદ ફનાકી લુનસે ખુશ્ક હો જતા હય, ઓર ઉસકે આરઝુએ સખ ખરમાદ જતી હય.

આયત દુસરીકી શાને: તુજીલ યે હય. : રૂઢિસાએ અરખ માલ ઓર અવલાહકે સખખસે દેંગ મારતે ઓર ફખર કરતે યે, ઓર રસુલે મકયુલ (સ૦) પર ઇસ વજહસે તઅન કરતે યે કે આપ ખેમાયા ઓર ખેફરજંદ યે. ઇસલીએ હક તઆલાને યે આયત આપકી તસદ્દીક લીએ, ઓર મુન્કરોંકે જવાબમે ખરમાદ કે “ માલ ઓર ખેટે જીનત હંય દુન્યાકી ઝીંદગીકે, જાદ રાહે આખેરત નહી હય, ઇસ વાસતે કે થોડે હી ઝમાનેમે તલફ ઓર રતા હો જાએંગે ઓર અચ્છે પાએદાર કામ જીનકા ફત્ર અબ્દલઆમાલ બાકી રહે વો તેરે રખકે પાસ સવાળકી રસે ઓર ઉમેદકી રસે ખેહતર હય, યાને નેક કામોંવાલા આદમી જો કુચ્છ ઉમેદ રખતા હય આખેરતમે પાતા હય. ઉપરકી દોનોં આયતોં સુરએ કહફમે હંય.

ખુલાસાં યે હય કે ઇન આયતોંમે માલ ઓર અવલાહસે બચનેકી બડી તાકીદ હય, જયસા કોઇ મુશફક શરીક અપને બચોંકી ઓર રશીકોંકી એક દેહશતનાક જંગલમે જહાં ફરીન્દે ઓર વેહશી જીનવર રહેતે હાં, ઓર વહાં કએ બાગ પુર સમર લી હોં, ઓર વો શરીક અપને મહયુબોંકી બડી તાકીદસે કેહ દે કે દેખો હોસ્થાર રહો, કયું કે યહાં હલાકીકે અસખાખ ખોહતેરે હંય, અલાવા ફરીન્દે ઓર ફરખ્તોંકી ડાલીઓંમે સાંપ ઓર ખિચ્છુ રેહતે હંય. વાસ્તે અયસે અંદાઝસે અપની ગિઝા હાસિલ કરો ઓર રાહકા તોસા લી: તધયાર કરલો, કયું કે આખે અઇસી મન્ઝીલ હય કે ન વહાં પાની હય ન ગીજ હય, બલકે જંગલકે કીનારે એક અયસી ચોકી હય કે જહાં ઝડતી લી જતી હય કે તુમને ઇસ જંગલમે દેર કીસ લીએ કી ઓર ગિઝા કહાંસે લી, ઓર તુમહારી હરકતોં કયા કયા હંય, ખતલાઓ અગર ઇન તલાઓંમે કામીલ નિકલે તો તો નજીત હય વર ન જો હુકમ હોગા કે “ ઇસ શખ્સકો પકડો ઓર ઉસકો તોક પેહના દો, શીર દોઝખમે ઉસકોં દાખેલ દુકરો, શીર એક અયસી ઝંજીર જીસકી પયમાયશ સત્તર ગઝ હો (ઉસકે સાથ:) ઉસકો જકડ દો.” (સુરએ

અલ લોકો રૂંકે ૧). ઇસ આયતે કરીમામે' ઇસ મુજરીમકો પકડ કર ઉસ્કે ગલેમે' તોકે ડાલનેકા હુકમ હુઆ ઉસ્કા એક યે બી ભેદ હય કે ઇસ્મે' દુન્યાવી લાલચકો માનેન્દ તોકે ગલેમે' હાર ડાલા હુવા થા, ઓર દુન્યાકી મોહખત ઓર હિર્સમે' અંધા ધુંધા બન ગયા થા, ઉસ્કે ધુવેમે' ન હક નઝર આવે ન નાહકકી સુઝ પડે, તો ઇસકી સઝા બી વયસી હી મુકરરર હુધ કે યહાં બી ઉસ્કે ગલેકા હાર માનિન્દ તોકે રેહવે. શીર દુસરી સઝા જે સત્તર ગઝકી ઝંજીરમે' જકડનેકા હુકમ હુવા ઉસ્કી એક વજહ યે બી હય કે ઇન્સાનકી ઉમર અઠસર સત્તર બરસકી હોતી હય; ઇસ્તી કે દરમ્યાન ઝિન્દગીકા ચિરાગ ગુલ હોતા હય. ઇસ લીએ અયરી ઉમરે અઝીઠકી કદર ન કરને વાલેકી સઝા બી અયરી ઝંજીરકે સાથ દી ગઢ જસ્કી લંબાઇ સત્તર ગઝકો હય. ગઝસે મુરાદ બરસ હય યા માપ હય ઇસકા ઇદમ ખુદાહીકો હય. દૂમરી વજહ યે હય કે જીસ તરફ ઇમાન લાના હસ્મે તાલીમ અખીઆ (અઠ) ઝુરરી થા, વો ઇમાન ન રખતા થા, ઓર ઇતની લંબી ઉમર બેકાર ખોઈ તો ગોયા અમાનતે ઇલાહી જે ઇન્સાનકી ઉમર એક ગવહરે બેખલા હય જસ્મે આબેરતકી નેઅમત હાસિલ હો સકતી હય, ઉસ્કો એક હીકરીકે મોલ દે દીઆ. ઇસ લીએ ઇસ સઝાકે લાએક હુવા. આગે મન સઝાકી વજહ પુરી પુરી ખ્યાન હોતી હય કે ઇસ્મે ડયા કયા નુખસ થે, યુનાએ ઇસ મઝાએ પુર દર્દકી વજહ જે ખતાઇ ગઇ કે યે વોહ આસામી હય જે ખુદાએ ખુદગીર ઇમાન ન રખતા થા, ઓર ખુદ તો કિરીકો કયા દેતા બલકે ઓરોફાબી ગરીબ આદમીકે ખીલાનેડી તરગીબ ન દેતા, ઇસલીએ અઝાબકા મુરતહક હુવા, સો આજ ઉસ શખસકા ન કોઇ દોસ્તદાર હય, ઓર ન ઉસ્કો કોઇ ખાનેકી ઝીઝ નરીબ હય, બજુઝ ઝખ્મોકે ધોવનકે જસ્કો બજુઝ બડે યુનાહગારોકે કોઇ ન ખાવેગા. ઇસ આયતે કરીમામે' ઇસ મુજરીમકી બડી તકસીર યે ખતાઇ કે યે શખસ અપને મઅયુદ પર ઇમાન ન રખતા થા યાને જીસ તરફ ઇમાન લાના હસમે તાલીમ અખીઆ ઝુરરી થા વયસા ઇમાન ન રખતા થા. ઓર ઉસ્કી ખોરાક ગીસલીન જે કરાહત ઓર સુરતમે' નિહાયત નશરત આમેઝ હોગી. ઓર યે હસર ઇઝારી હય મકસુદ ઇસસે નશી હય તઆમે મરગુઆ (લઝીઝ ખાને) ડી. વર ન ઝુક્રમ વગયનાકા હોના ખુદ આયતે કુરાનસે સાખીત હય. મરઝ ઉન્કા તઅમ ગીસલીન હોગા. મોલોમનાવમે' મરગુલ દો કર હુકમે ખુદા કો પસેપુસ્ત ડાલનેવાલા અયસા ઝલીલ સાહેમે માલ દોગા. પસ સાખીત હુવા કે દવલત મુજબે રહમત બી હો સકતી હય ઓર મુજબે આશત બી

અબ યહાંસે યેહ ખતાના ઝુરર હય કે નાહક ઓર ઝુલ્મસે માલ કમાનેસે કયસા નુકસાન દુન્યા ઓર આબેરતકા હોતા હય. ઓર ઉસ્કી દલીલે' યાને સનદે' કયા હંચ વોહ ગોરસે દેખીએ. હદીસ શરીફમે' હય કે કમળે હલાલસે રિઝક ખાનેવાલેકી દુઆ જલ્દ કુયુલ હોતી હય, ઓર એક વુક્રમા બી ખ્યાનત યા ચોરી યા કીરી કીસમકા દબાયા હુવા ગેરકા માલ ખાનેસે ગાલીસ દિનકી નમાઝ વ દુઆ કુયુલ નહી હોતી. ઓર વોહ માલ બેબરકત કેહલાએગા. ખેરાત ઓર સદકા ઉસ માલસે જમેઝ નહી. ઓર અયસા માલદાર મર જમગા તો ઉસ્કે લીએ પીછલા ખઝાના જહન્નામકો પહોંચાનેમે' કાશી હય. ઓર જે બઢન હરામસે પરવરીશ પાયા હય વો જન્નતમે' જનનેકે કાખીલ નહી.

ઇસ વકતમે' નમાઝે' ઓર રોઝે હજ ઓર બદોલતસે વિરદોવઝાએક બી પડે જતે હંચ;

લેકિન મોઆમલાતમે' દનસાફકે સાથ કમાઈ કરનેવાલે; બહોત યૌકે નજર આતે હ'ય. માલ
 ઓર દવલતકી અવસી હિસી તમઅ ન રખતી; ચાહીએ કે જુસ્સે હલાલો હરામકો ખાલ
 ઓર ખોફ દીલસે ઉદગમએ. જુસ્સો ખુદાને હલાલ માલ આતા કિયા હય ઉસ્કો બી ચાહીએ
 કે અપને માલકો ખુરે કામેમે' સર્ફ ન કરે કયું કે ખુદાકે વહાં ઇસ્કી પૂછ હોગી, ઓર
 માલકો ખરાબ રાસ્તેમે' ખર્ચ કરનેવાલેકો સજા દી જમગી. માલ હલાલ રાસ્તેસે પયઠા
 કરનેકી ઓર ઉસ્કી હિફાજત કરનેકી યાને ઇસરાફ નહી કરનેકી શરીઅતમે' બડી તાકીદ આઈ
 હય, ઓર ઇસીમે' ખુદાકી ખુસ્તહી ઓર રઝામંદી હય. હદીસ શરીઅતમે' આયા હય કે દુન્યાકી
 હિસી ન કરનેસે દિલકો બી એન રેહતા હય ઓર બદનામી બી આરામ હોતા હય. ઇસરી
 હદીસમે' યું ખ્યાન હય કે ખહોતસી બકરીઓકે મંદેમે' કોઇ દરિન્દા યા ખુતી શેર ઇતના
 તુકસાન (ચીરફાડ) ન કરેગા જીતના કે મરદ મુસલમાન સાહેબે ઇમાનકે દિલમે' માલો જાહેસે
 તુકસાન ખેંચતા હય. એક ઓર હદીસમે' ગરીબોકે સાથ નેક મોઆમલાત કરનેકે લીએ યું
 શરમાયા હય કે કોઇ શખ્સ લાચારીકે સખખ અપની કીમતી ચીજકો ખેચતા હો તો ઉસ્કો
 હાજતવાલા સમજકર દખાના ઓર ઉસ માલકી કીમત એકદમ ઘટાના ન ચાહીએ, બલકે
 મુનાસેબ બાવસે ખરીદ કરે, ઓર ઉસ્કો કુચ્છ મદદ કરેગા તો અલ્લાહ ઉસ મદદ કરનેવાલેકો
 મદદ કરેગા. કરઝદારોસે એહમાન કરનેકી તાઈદમે' યે હદીસ હય કે તુમહારા કરઝદાર
 મુશ્લીસ હો તો ઉસપર સખતી ન કરો, બલકે ઉસ્કો મેહલત દો, યા ઉસ કરઝસે કુચ્છ માફ
 કરદો, યે ખહોત ખુબ કામ હય. ઇસરી હદીસ યું હય કે જો શખ્સ અપને ગરીબ કરઝદારકો
 મોઆમલન વકત તક મેહલત દેગા તો ઉસ્કો અવસા સવાખ મિલેગા ગોયા હર રોઝ ઉતની
 રકમ ખુદાકી રાહમે' સદકા કિયા, ઓર વકતે મુઆમલનકે બાદ મેહલત દેગા તો હર રોઝ
 કર્ઝકી રકમસે દુગની રકમકા સદકકા સવાખ મિલેગા. ઇસી તરફ કરઝદારકો બી અપને
 ઉપર એહસાન કરનેવાલેકે સાથ સુલુક કરનેકી તાકીદ કી ગઈ હય કે કરઝદાર બાવજુદ મકદુર
 હોનેકે અપને કરઝખાહ કો ઉસ્કો કરઝ અદા ન કરે, ઓર ઉસ્કો નાહક મકકે ખિલાયે તો યેહ
 માનિન્દ જુદમકે હય. કરઝ અદા કરનેકી તાકીદમે' યે હદીસ હય કે જો શખ્સ જુઝર જમ
 ઓર ઉસ્કે સર પર કિસીકા કરઝ રેહ ગયા હોગા, દિરહમદીનાર, તો વો કરઝ ઉસ્કી
 નેકીઓસે અદા કી જાએગી, કયુંકે વહાં માલ પયસા ટકા કુચ્છ ન હોગા. યેહ ઉસ કરઝદારકી
 હાલતકા ખ્યાન હય જુસ્સી નિખ્યત ખરાબ હો મગર જુસ્સી દયાનત નેક હો ઓર વો
 યકાયક મર જમ તો અવસે કરઝદારકા મદદગાર ખુદ ખુદાવંદે કરીમ હોગા. ઉપરકી હદીસોમે'
 હિસી છોડનેકી બડી તાકીદ આઈ હય. ઓર ખુદાકી મદદ ઓર રદમ જબી સામેલ હાલ
 હોતી હય જમ દિલસે હિસી નિકલ જાએ, નહીતો ઇસ હિસને બહોતસે મકરોશરેખસે ઇસ
 ઝમીનપર ખુદાકી નાશરમાની ફેલાઈ હય. ઇસી હિસ ઓર તમઅને ઉદમાઓકો બી ખરાબ
 ઓર બદનામ કરનેમે' કમી નહી રખા હય. રિસ્વત યે કાઝી ઓર મુશ્તીસે ગઘત ફતવે લિખા
 સકતી હય. દુરવેશોકો બી ખિલાફે શરીઅતકે તાબીઝ ગંડે લિખવાને કે લીએ યેહી પૈસોકી
 તમઅ મજબુર કરતી હય. મકરકે જુખમે ઓર દરતાર યેહી પૈસોકી લાલચાં પેહનાતી હય;
 ઓર યેહી હિસ લ'ગોટી તક ઉતરવાતી હય. યેહી ઉમદા, નામવર નસબેકો ગદાઈ કિયાસ
 પેહનાકર દરબદર બીખ મંગવાતી હય, સુદખારીકી આદતબી યેહી ડાલતી હય. અંધે, લુલે,
 લ'ગડે, ખેહરે, મકકે જો અવસે મજબુર હ'ય ઉનકો બી સોસો શીકરે' ઘણકર સારે શહરમે

બટકાતી હય વો બી યેહી હય. યેહી હિર્મને ખાનાનશી ખીખીઓકા ખાઝારી ઝોરનોં કે સાથ ચકષોં ઝોર ખેલકે અખાડોંમે ખેઠનેકે શોકીત ખનાદેતી હય. યેક વોહ હિર્મ હય જે આખેદો ઝાહેદોંકી ગંજે કિનાઅતકો લુટાને ઝોર ખરખાહ કરનેકે લીએ સોસો શીકરે ખતલાકર ઉઠકો રાહે હકસે બટકાતી હય.

પસ લાઝિમ હય કે તદખીર ઝોર કોશીશકે સાથ અકલ ઝોર કનાઅતકો અખત્યાર કર લીયા જય જુસ્સે તકદીરકો કુબત શામીલ હાલ હોકર તુઝકો તદખીર ઝોર કોશીશસેબી ઝયાહ દિલવાએ. ઝોર અગર હિર્મકોબી છોડના નહિ ચાહતા તો કારેખેરમે ખનજ હરીસ, કથુંકે અયસે મુકામમે હિર્મ આલા દરજ્જેકો પહોંચાતી હય. યેહી હિર્મ ધરકા નાનો ખુસ્કા ખુડાકર ખેલીન તવંગરોકે દરવાઝેપર ખારહા બટકાતી હય, ઝોર ઉનકે ફિસ્કો ટુબૂરકી આંતોસે અસ્મખોશી ઝોર જાએઝો દુસ્ત ખળકી સદાએ ખુલકે કરવાતી હય.

યહાં તાલીમ નામેકી એક હિકાયત જુસ્મે ફિરી લડકે દાંત હિર્મકી વજહસે તુટે સો લિખખી જતી હય. એક ગરીબ લડકેને ફિરી દોલતમંદકે લડકેસે દોસ્તી પયદા કી, ઇસ લીએ કે વો અપને આપકે ગરીબ ખાનેસે નાનાઝ રહા કરતા થા. આપ અપને લડકેકો કેહતાબી થા કે ખેટા, દોસ્તી અયસોંસે કરના જે અપને મજહબ ઝોર મદલતકી તખીઅતવાલા હો. ઝોર ઉસ્કે મિઝાજમે તવંગરીકા ધમંડ ન હો. મગર લડકા જુસ્કી ઝખાનકો અચ્છા ઝોર ઉમદા ખાનેકી ચાટ લગીથી, તવંગરકે મદાનપર જાને લગા. તવંગરકે લડકેને દેખા કે જે હમેશા હમારેહી યહાં આતા જતા હય, ઇસ લીએ ઇસમે કુલ કામબી લેના ચાહીયે ઝોર ઉસ્કો કુચ્છ કામ કરનેકો કહા. શાયદ ઇસકી તખીયતકે ખિલાફ કામ માનિન્દ જુતા ઝટકના, ઝાડુ ડના કહા હો. મગર ઉસ્ને નકીઆ. જે ખાત તો મશહૂર હય કે લુકમેકા ખાયા હુવા નીએ દેખતા હય. ઉસ તવંગરકે લડકેને ઉસ્કો અયસા મારા કે ઉસકા સરઃફોડ દિયા. ઝોર દાંત તોડ દીએ. તખ ઉસ લડકેકો અપને આપકી નસીહત ઝોર ઉસ્કે ગરીબ ખાનેકી કદર યાદ આઇ કે અફસોસ, મેં મેરે આપકાં લાડપિયારકા સુખા દુકડા ખાકર શુકર કરતા તો ઇસ તવંગરકે હાથસે માર નખાતા, સર ન ફુટતા, ઝોર દાંત ન ગિરતો. સમજના ચાહીયે કે હિર્મ ખહોતહી ખુરી બલા હય. જે શખ્સ જુકી લાલચસે ખચાયા ગયા વો નજત હાસીલ દિયા ફિરી સુઝુર્ગને હિર્મકી ખુરાઇમે જે અશઆર લીએ હય:—

આદમી કે જબ તહે દિલમેં સમા જતી હય હિર્મ,

સો તરહકા રંગ ઢંગ અઇ યાર ડિખલાતી હય હિર્મ;

ગાહે આલિમ ઝોર ગાહે દુરવેશ કહેલાતી હય હિર્મ,

ગાહે ગંડા શલ તદખીરાલ સિખલાતી હય હિર્મ;

ગાહે તાજે જુખખઝો દસ્તાર પેહનાતી હય હિર્મ,

ઝોર લંગોટી શર્ંગાહસેબી ઉતરવાતી હય હિર્મ;

ઝોર પેહનાકર હરીસોંકા ગદાઇકા લિખાસ,

કુખકુઓ દરખદરસે લીખ મંગવાતી હય હિર્મ;

ગાહે ખુશ ઇલ્હાનીઓ કિરઆતસે કુરઆને શરીફ,

મજલીસોંમેં હાફેઝો કારીસે પઢવાતી હય હિર્મ;

હમ સફરમે' જીસ તરફકે શેરકા ખતરા અયાં,
 ઉસ તરફ ખરગોશકે માનેન્દ ફવડાતી હય હિર્સ;
 રૂપીએ મોહતાજકો મિલતે હંય જીમ ફમ સો પચાસ,
 ઉસ્કો દિલ્હી દિલમે' સો સો ફિકર ખતલાતી હય હિર્સ;
 ફરતોપા ચક્કમે' જ્યાંસે જો ગહાં માઝુર હંય,
 સહખારીકી તરફ ફિર ઉસ્કો લલચાતી હય હિર્સ;
 કર લિયા જીસને અગર ગંજે દિનાઅત ઇખત્યાર,
 ઉસ્કો ઉલજાનેકો સો સો ફામ ફયલાતી હય હિર્સ;
 દોઢએ તકવાસે નાખીના ખનાકર અય હરીસ,
 મઅસીઅતકે રાહમે' આખીરકો લે જાતી હય હિર્સ;
 કયું નહી કરતા તવક્કલ ઇખત્યાર અય ખુશ હવસ,
 કિયા તુઝે તકદીરસે કુચ્છ બદલે દિલવાતી હય હિર્સ;
 લેકિન અય લાઈ તું કારે ખેરમે' હોના હરીસ,
 કયુંકે ઉસ જા દરજએ આલામે' પહોંચાતી હય હિર્સ;
 ધરકા નાનો ખુશકા અય મુરશીમ નહી આતા પસંદ,
 જગમ તલક દિલસે નહી મિલકુચ્છ નિકલ જાતી હય હિર્સ.

અય અઝીઝો, જાનતા ચાહીએ કે જો કુચ્છ બલા ઝોર મુસીબત કીસી કામ પર આતી હય વો ખુદ ઉસ કામકે ગુનાહોંકી વગદસે આતી હય, જયસા કે ખુદાવંદે કરીમ ફરમાતા હય કે “તુમપર કોઇ સખ્તી પડતી હય વો તુમ્હારે હાથોંને જો કમાયા હય ઉસકા બદલા હય” સુરએ શોરા, રકે ૩. ઇંશી તરફ દૂસરી આયતમે' હય કે “હમ નહી ખપાનેવાલે ખરતીયોંકા મગર જગમ કે વહાંકે કોઇ ગુનાહગાર હોં,” સુરએ કસસ, રકે ૯. ઇન દોનોં આયતોંમે' મેહી ખ્યાન હય કે લોગ ખુદ અપને હાથસે મુસીબત ઝોર આફત ઉઠાતે હંય. ઇસ લીએ હમ સગકો લાઝિમ હય કે જો ગુનાહ હમને ઇખત્યાર કર રખે હંય, ઝોર કામમે' ચાલુ હંય ઉન્કો તરફ કરે, ઝોર પાંદ કરવાયેં, ઝોર આયંદા અયસે કામ ન કરનેકી નિચ્ચત કરે, ઝોર જખાન ઝોર દિલસે તોખા ઝોર અમતગદારકા વઝીફા જારી કરે, તાકે જો બલા કે આઈ હુદ્દ હય વો, ઝોર જો આનેવાલી હય વો બી ટલ જાય.

જનામ અબ્દુલ્લાહ ઇખને ઉમર (રહી) સે રિવાયત હય કે “જો શખ્સ અસ્તગ-શારકો અપના ખાસ્સા ખના લે તો અલ્લાહ તઆલા ઉલ્લે વાસ્તે હર તંગીસે છુટકારા ઝોર હર ગમસે ફુશાઇશ પેશ કરદેગા, ઝોર ઉસ્કો રિઝક દેગા અમસી જગમસે જહાંસે ઉસ્કો ગુમાન ન હો.” ઇસી તરફ કુરાંને પાકમે' ખુદા ફરમાના હય કે “જો કોઇ ડરતા રહે અલ્લાહસે તો વોહ કરદેગા ઉસ્કા ગુઝારા, ઝોર રોઝીદે ઉસ્કો જહાંસે ઉસ્કો ખ્યાલ બી ન હો.” અખ અલ્લાહ તઆલાને ઇસ આયતમે' ખ્યાન ફરમાયા કે જો શખ્સ અલ્લાહ તઆલાસે ડરતા રહેગા હર કારકે કરને ઝોર ન કરનેમે તો અલ્લાહ તઆલા ઉસ્કો ગુઝરકી રાહ ઝોર ફરતગારી દુન્યા ઝોર આખેરતકે ગમોંસે દેગા. ઝોર ફરમાયા હુઝૂર પુરતૂર (સ૦) ને કે મુઝકો અલખત્તા અયસી આયત માલૂમ હય કે અગર ખિલ્કત ઉસ્કો અપના વસીલા કરશે

ઉંઠો કાશી હય. વોહ ચેહ હય, વમ યતદિશાહા યજ અશહુ નુખરેજ'વ વ યરગુખહો મીન હકસો લા યહતસીમ. શિર આપ દેર તક ઉરકો ખાર ખાર પડતે રહે. ઓર નેકીયોમે અયસી બી નેકીએ' હય જીરકી બરકતસે બહોતસી બલાએ' ટલ જતી હય. ચુનાચે રિવાયત હય કે ઓશ બિન માલીક અસ્જખકા બેટા સાલિમકો મુસ્લીમને ગિરફતાર કર લિયા, સો ઉરકે ખાપને નખી અલયહિસ્સલામકી ખીદમતમે' હાજિર હોકર અરજ કિયા કે યા રસુલિલાહ મેશ બેટા પકડા ગયા ઓર ફાકેકી શિકાયતકી. સો નખી અલયહિસ્સલામને ઉરકો ફરમાયા કે ખુદાસે ડરતા રહે, ઓર લા હોલવલા કુબતા આખેર તક કસરતસે પડા કર. સો ઉરને ચેહી કિયા, એક દિન વો અપને ઘરમે' થા કે નાગહાં ઉરકે બેટને દરવાજા ખડખડાયા ઓર ઉરકે સાથ સો ઊંટ ચે કે દુસ્મન ઊંટોસે ગાફીલ હો ગયે ચે તખ ઉન ઝોટકો ચે લડકા હાંક લાયા ઇસ હાલતસે માલુમ હુવા કે તમામ ખેર ઓર તાઅત બલાકો ફે કરનેવાલી હય. ઓર ચે બી સાખીત હોતા હય કે તમામ શર ઓર ખુરાઈ બલા ઓર આશતકો ખીચ લાનેવાલી હય. ઇસ વાસ્તે હુઝૂર પુરનૂર (સં) શરમાતે હય કે જો હદી ઓર તકલીફ ઇન્સાનકો પહોંચતી હય, ખહોત યા થોડી, બગેર ચુનાહકે નહીં પહોંચતી. ઓર જો અશ્વાહ તઆલા માફ ફરમાતા હય વો ખહોત હય. ફીર આપ (સં) ને ચે આયત પડી કે "તુમ પર કાઇ સખ્તી પડતી હય વો તુમહારે હાથોને કમાયા હુવા બદલા હય, ઓર અશ્વાહ માફ કરેદતા હય ખહોત." પસ નખી અલયહિસ્સલામને ઇસ હદીસમે' ખ્યાન ફરમાયા કે ઇન્સાનકો દુન્યામે' કોઇ મશકકત બગેર ચુનાહકે પેશ નહીં આતી જો વો ઇન્સાન કર બેદા હય. ઓર વો મુસીખતે' ઉરકો દુન્યામે' પેશ આતી હય, ઉરકે ચુનાહકા બદલા હો જતો હય, ઓર વો ચુનાહ જો અશ્વાહ તઆલા ઉન્સે દરગુઝર શરમાતા હય બગેર સજાકે, ન દુન્યામે' ઓર ન આખેરતમે' વો તો ઉરસેબી ઝકાદા હય જરૂર સજા હોતી હય. ચે ઉરકા મહજ ફઝલ હય. ઓર એક હદીસ શરીફમે' ચું હય કે લોગોંકે દીલ ઓર નિયતે' ઇસ કદર ખીગડે'ગી કે શામકો મોમીન રહેંગે ઓર ફજર હોતે હોતે કાફીર બન જાએંગે, ઓર ફજરકો મુસ્લીમ વ મોમીન રહેંગે ઓર શામ હોતે હોતે કાફીર હો જાએંગે. વો હદીસ શરીફ ચું હય કે "કયામત આનેકે પેલ્લે શિત્તે અયસે હોંગે માનિન્દ અધેરી રાતકે હુંકડોંકે મિસાલ (યાને શિદ્દત અધેરીસે મુરાદ હક વ ખાતિલકી તમીઝ લોગોંમે' ન રહેગી યાને ખહોત ગુમરાહી ફેલેગી) સુખ્હ કરેગા વો મોમીન આદમી ઇમાનકી હાલતમે' ઓર શામકો વો હો જાયગા કાફીર, ઓર શામ કરેગા મોમીન ઉન ફિત્નોમે' ઓર ફજર હોગા વો કાફીર યાને સાઅત બસાઅત બદલેંગે વો અપને અહવાલ ઓર અશઆલ ઓર અકવાલ કબી અહ બાધેંગે, ઓર કબી તોડેંગે, કબી અમાનતદાર બનેંગે, કબી ખાએન, કબી સુન્નતપર અમલ કરેંગે, કબી બિદઅતપર અયસે વક્તપર બેઠને વાલા બેહતર હય ખડે હોને વાલેસે, ઓર ચલ્લને-વાલા બેહતર હોગા દોડનેવાલેસે, યાને જીતના ઉન્સે દૂર હોગા ઉતના બેહતર હોગા; પસ દેખો તુમ અમર અયસા તો તોડ ડાકો તુમ કમાને' અપની, ઓર કાટ ડાલો ઉન્સે ચિદલે અપની કમાનોંકે, ઓર મારો અપની તલવારોંકો પથરોંપર પસ અગર ફાખેલ કિયા જાવે યાને આવે કોઈ કિસીપર મારનેકે લીએ તો ચાહીએ કે હોવે વો માનિન્દ બેહતરીન દો બેટ આદમ અલયહિસ્સલામસે (યાને સખર કરે, મુકાબલા ન કરે, યહાં તકકે મારા જાવે માનિન્દ હાખીલકે ઓર ન હો માનિન્દ કાતિલ (કાખીલ) કે" ઇસ હદીસકો સુનકર ખાઝ સહાખાને અર્ઝકીકે "યા રસુલુલાહ, અયરો શસાદકે ઝમાનેમે' હમે' કયા હુકમ હોતા હય."

આપને ઇશ્વાર શરમાયા કે હો તુમ યાદ અપને ઘરોંકે યાને જયસે યાદ અપને શરશકે નીચે હમેશા બિહા રહતા હય અયસેહી તુમલી અપને ઘરોંકે પડે રહના, ન બાહેર નિકલના તાકે ન પડો તુમ શિત્તેમે' કે તુમહારા દીનકો તખાલ્ફ કરે. પસ મોમિન મર્દ ઓર મોમિન ઓરતોં ગોર કરે' કે ઇન હદીસોંમે' કિસ કદર હમારે પેશવા વ રહતુમાને ડરાયા ઓર જતાયા હય કે આખેર ઝમાને કે દિનોંસે બચના, બલકે ઘરસે બાહેર બી ન નીકલના, ખેડે રહેના, ખડેબી ન હોના, ઓર ચલને ઓર દોડનેસેલી રોકા હય. ઓર માલ કમાનેમે' લોગોંકી હાલત અયસી હોગી કે કબી સચ્ચે ઓર કબી બુઠે, ગાહે ખાધન ગાહે દીનદાર, ગાહે ખેદીન. યે સખ દુન્યાકી હિસ્સ કરવાએગી.

ઇસી તરહ કુરઆને પાકમે' વારિદ હય કે “ બેશક કાશીર આદમી અપને પરવરદી-ગારકા બહ નાશુકરા હય, ઓર ઉસ્કો ખુદમી ઉસ્કી ખબર હય (કબી પેહલેહી કબી બાદ તઅમ્મુલકે), ઓર વો માલકી મોહબ્બતમે' બહ મઝયુત હય. “ સુરએ વલઆદી-યાતે.” યે નાફરમાન ઇન્સાનકી આદત ખ્યાન હુઇ. હરીસ ઇન્સાન માલ કે લીએ સખત જંગો જીતલ કરતા હય. ઓર હક વ નાહકકા ખિયાલ વો રખતાહી નહી. ઇસ લીએ અયસી ખસલતપર વધઃ હય કે “ કિયા ઉસ્કો વો વક્ત માલૂમ નહી' કે જખ જિંદે કીએ જાવે'ગે જીતે સુરદે કખરોંમે' હય, ઓર આશકારા હો જાવે જો કુચ્છ દિલમે' હય. બેશક ઉન્કા પરવરદીગાર ઉન્કે હાલસે ઉસ રોઝ પુરા આગાહ હય. ” સુરએ વલઆદીયાતે. ઇસ આયત શરીફમે' હિસ્સ ઓર નાલાયક તમાસે જો ગિઆડ હોતા હય ઉસ્કી ખરાબી ખ્યાન હય કે કખર કે અઝાબકો યાદ રખતા ચાહીએ. દુસરા યેમી જાનના ચાહીએ કે વહાં હમારે ઇન્જો બેદ બાહેર હોગે જો હમને સીનેમે' દયા રખે યે, ઓર આખેર યે સખત ધમકી હય કે વહાંકી સખતી જો કુચ્છ હય વો ઉન્કા રખ ખુખ જાનતા હય કે ઉન્કે યુનાહકે સુઆહીક સઝા દેગા, ઓર અગર યે વહાંકી સઝાસે વાદેફ હોતે તો અપની શરારતોંમે' બાઝ આતે પસ અકલામંદ ઇન નસીહતોંસે ઇખરાત લે સકતે હય કે દવલત સુખ રહમત વ ઝહમત બનતી હય, ઓર યેહી યહાં જતાતા મન્જુર હય.

જીસ ચીઝસે દિલકો જોહત લગાઓ હો ઉસ્કે ખર્ચ કરનેમે' જીસકદર સવાખ મિલતા હય દુસરી ચીઝસે ઉતના નહી મિલતા. કુરાને પાકમે' ખુદા ફરમાતા હય કે “ હરગીઝ ન પાવોગે નેકી ઓર જો બલાઇ તુમ ચાહતે હો વહાં તક તુમ ન પોંડયોગે યહાં તક કે ખરચ કરો ઓર સદકા દો ઉસ ચીઝસે જીસે તુમ દોસ્ત રખતે હો.” સુરએ આલે ઇમરાન રકુ ૧૦. યે ઇસ લીએ ફરમાયા હય કે યહુદીઓને અપની રીયાસતકો બહોતહી અઝીઝ કર રખા થા જીસકે ધામનેકો વો નખીકે તામે નહોતે યે, ઓર અલ્લાહ તઆલાકે યહાં યે ખાત ઇમરી હુઇથી કે જખ તક યે લોગ અપની ખેદંગી રિયાસત નહોડ દે તખ તક કબી ઇમાનકા કામીલ ફરજજ ન પાવે, ઓર ઇસ આયતકે યે માને હય કે તુમ ખેર કામીલકો કબી હાંસીલ નકર સકોગે યહાં તક કે અપની ખ્યારી ચીઝકો ખર્ચ ન કરોગે, ઓર જો કુચ્છ ખર્ચ કરોગે અલ્લાહ તઆલા ઉસ્કો ખુખ જાનતા હય. જખ યે ખાત માલુમ હુઇ કે હમારે હર ફેલ વ કોલકો મઅયુદ દેખ રહા હય તો અખ લાઝિમ હુવા કે ઉસ્કી રઝામંદીકે કામ સોચકે કરે ઓર નારઝામંદીકે કામોંસે બચે. બખીલી બહોતહી ખુરી બલા હય, કયું કે ખુખ્સ હીને

ખુનરેઝી કરવાઈ ઓર હરામકો હલાલ કરવાયા. પયગંબર (સં) કી હદીસ હય કે યુખ્લસે
 હઝર કરો કયુંકે ને લોગ તુમસે આગેયે યુખ્લહીસે હલાક હુવે, ઓર યુખ્લને ઉન્કો ઇસ
 ખાતપર લાયાકે લોગોંકો મારેં ઓર હરામકો હલાલ સમજે. ઓર ફરમાયા હય કે તીન ચીઝ
 મોહબ્બત હંય બરખાદ કરનેવાલી એક વો યુખ્લ જીસકા તું શરમાંબરદાર હય, ઓર ઉરકી
 મુખાલેફત નકરે. ડુસરી ખાહેશ ખાતેલ જીસકી તું પેરવી કરે. તીસરી યુખ્લસંઘી. અબ ઇન
 હો હદીસોંપર ગોર કરે કે યુખ્લસે અગલે લોગ હલાક હુએ, ઓર ઉન્હીસે ખુનરેઝી હુઈ.
 ઓર હરામકો હલાલ સમજના યે તો કુશર હય. ઓર ઇસી જગા જહનનમ હય. માલકી
 મોહબ્બત ઇન્સાનકો દોઝખકે લાએક કરદેતી હય. ખુદા સબ મુસલમાનોંકો ઇસ મુસ્લીમતસે
 બચાવે. યહાં એક બખીલકી હિકાયત ને હુઝુર પુરતુર (સં) સે વારીદ હય વો બ્યાન કી
 જાતી હય. એક રોઝ આપ (સં) કઅબેકા તવાશ કરતેયે કે એક શખ્સ કઅબે શરીફકે
 હલકેકો પકડકે કેહતા થા કે યા ઇલાહી ઇસ ઘરકી બરકતસે મેરા ગુન્હા બખ્શ દે. હઝરત
 (સં) ને ઉરકો પુછે કે તેરા ગુન્હા કયા હય બ્યાન કર. ઉસને કહા મેરા ગુનાહ ઇતના
 બડા હય કે બ્યાન નહી કર સકતા. આપ (સં) ને ફરમાએ કે તેરા ગુનાહ બડા હય યા
 ઝમીન. ઉસને બોલા મેરા ગુનાહ. શીર આપ (સં) ને પુછે તેરા ગુનાહ બડા હય યા
 આસમાન ઉસને કહા મેરા ગુનાહ. શીર આપ (સં) ને પુછે તેરા ગુનાહ બડા હય યા અર્શ
 અઝીમ. ઉસને કહા મેરા ગુનાહ. શીર આપ (સં) ને પુછે તેરા ગુનાહ બડા હય યા હક
 તઆલા. ઉસને કહા ખુદા તઆલા સબસે બડા હય. આપ (સં) ને ઇરશાદ કીયા કે બ્યાન
 કર તેરા ગુનાહ કયા હય. વો કેહને લગા કે મેં બડા માલદાર હું. જબ કોઇ દુરવેશ દુરસે
 આતા હય ગેં સમજતા હું કે આગ આતી હય, મુઝે જલા દેગી. (યે મુઝમે ખસલત હય).
 આપ (સં) ને શરમાએ કે ચલ મેરી નઝદીકસે દુર હોજ, તેરી આગ મુઝે ન જલાવે. કસમ
 હય ખુદાએ પાકકી જીસને હિદાયતકે વારતે મુઝે ભેજ, કે અગર તું રકત વ મુકામ
 કે દરમ્યાન હઝર ઇર્સ નમાઝ પડેગા ઓર ઇતના રોવેગા કે તેરે આસુંકી નદીઓંસે દરખ્ત
 બીગે, ઓર નીદાન યુખ્લહીમે મરજબેગા તો દોઝખ તેરી જગા હોગી. યુખ્લ કુદરકી અલામત
 હય. ઓર કુદરકા ફિકાના જહનનમ હય. અફસોસ, કયા તુંને નહી સુના ને હક તઆલાને
 ફરમાયા હય યાને ને કોઇ યુખ્લ કરતા હય વો અપનીહી ખરાબી કે લીએ યુખ્લ
 કર રહા હય. ઓર જીસે હક તઆલા યુખ્લસે બચાવે વો નેક નસીખ હુવા (નજત હાસિલ
 કીયા). કાબ (૨) ને કહા હય હર રોઝ એક શખ્સપર દોશરિસ્તે મોવકલ રહા કરતે હંય,
 ઓર મુનાદી કરતે હંય યા ઇલાહી ને મુસ્લીક હોંઉરકા માલ તલશ કર, ઓર ને સખી હો
 ઉરકી બારતી કર દે. ઇમામ અબુ હનીફ (૨.) ને કહા હય કેમેં બખીલકો આદીલ ન કહું,
 ઓર ઉરકી ગવાહી ન સુતુંગા કયું કે યુખ્લ ઉરકો ઇસ ખાતપર લાયા હય કે હક ઓર નાહ-
 કમેં તમીઝ ન કરે, ઓર કહીંશ લી માલ હાસિલ કરે. નકલ હય કે યહયા ખીન ઝકરીયા
 (અં) ઇખ્લીસકો દેખે, ઓર અપાને ઉરકો પુછા કે મેરા બડા દુશ્મન કોન હય, ઓર
 બડા દોસ્ત કોન હય ઇખ્લીસને જવાબ દીઆ કે ઝહેદ બખીલ તેરા બડા દોસ્ત હય, ઝેહમત
 ઉઠાતા હય ઓર બંદગી કરતા હય, આબેર યુખ્લ ઉરકી આદતકો નાચીઝ કર દેતા હય,
 (કાસીને કયા ખુબ કહા હય કે અંધા પીસે કુત્તા ખાએ, ચક્રીવાલેકી મેહનત જાય) ઓર
 શયતાન કાસેકને કહા કે સખી મેરા બડા દુશ્મન હય, કયું કે અચ્છા ખાતા ખીલાતા

પીલાતા ગુઝરાન કરતા હય મુઝે ખોદ હય કે હક્ક તઆલા સખાવતકે સખખસે ઉસપર રહમે કરે ઝોર ઉસે તોખા નસીખ હો. સખાવતકી તારીફમે ઝોર ખુખલકી મઝમતમે શેખ સઅદી (અં ૨૦) ફરમાતે હંય:—

અગર અર્ખ ગરહદ બકામે બખીલ, વર ઇકબાલ ખાશદ ગુલામે બખીલ;
વગર દર કશ ગંજે કાફતી ખુવદ, વગર તાખેઅશ રખઅ મરકુન ખુવદ;
નિયરહદ બખીલ આંકે નામશ બરી, વગર રોઝ ગારશ કુનદ ચાકરી;
મકુન ઇલતેફાતી બ માલે બખીલ, મખર નામે માલો મનાલે બખીલ;
બખીલ અગર ખુવદ ઝાહેરે બહરો બર, બેહરતી ન બાશદ બહુકમે બખર;
બખીલ ગર ચે બાશદ તવંગર બમાલ, બખારી ચુ મુફલેસ ખુરદ ગોશ માલ;
સખીયાં ઝ અમવાલ બરમી ખુરદ, બખીલાં ગમે રીમો ઝરમી ખુરદ.

માયના—બખીલકા નામ તક બી લેતા ગવારા નહી હય, અગર ચે રોઝગાર ઇસ્કી ફરમાં બરફારીહી કરતા હો, ઝોર ઇસ્કે કખંઝમે કાફતકા ખઝાના હી હો, ઝોર ઇસ્કે તાખેમે દુન્યાકા ખસ્તીવાલા ચોખા હિસ્સા બી હો, બખીલકા નામ તક બી લેતા સઝાવાર નહી હય અગર ચે ગરખ બી ઇસ્કે ઇરાદેસે શુમતા હો ઝોર અગર ઇકબાલ બી ઇસ્કી ગુલામી કરતા હો. બખીલકે માલકા ખ્યાલ તક બી ન કરે ઝોર બખીલકી દનલત ઝોર માલકા નામ તક બી ન લે. બખીલ અગરચે સમનદર ઝોર ઝમીનકા બી માલેક કયું ન હો મગર હદીસ શરીફકે મુઆફક ઉસ્કો બહેસ્ત હરગીઝ નહી મીલેગી.

અય અઝીઝ ચે માલુમ કર કે હર મરઝકી દવા હકતઆલાને પયલા કી હય. ઝોર હિર્સ ઝોર તમઅકી બી દવા મોઘુદ હય, લેકીન વો એક માઘુન હય જે તલખીએ સખર ઝોર શીરીનીએ ઇલમ ઝોર દુશ્વારીએ અમલસે મુરકકોખ હય ચે દીલકી દવાએ હંય. પેહલી ચીઝ અમલ હય, કે આદમી અપને ખરચકો કમ કરે, મોટે કપડે ઝોર સખી રોટી પર કિનાઅત કરે, ઝોર સાલન કભી કભી ખાયા કરે, કયું કે ઇતના બગેર તમા ઝોર હિરસકે આસાનીસે હાસીલ હોગા. પર અગર શાનો શવકત હાસીલ કરે ઝોર અખરાખત બોહત રખે તો કિનાઅત ન કર સકેગા હઝરત (સં) ફરમાતે હંય કે “ જે કોઇ ખરચ દરમ્યાના રખે વો કભી મોહતાજ ન હોગા, ” ઝોર આપ (સં) ને ફરમાયા હય કે “ તીન ચીઝે હંય જીનમે ખલાએકકી નજત હય, એક ડરના ખુદાસે ખીલવનો જીલવતમે, દુસરા ખરચના દરમ્યાનાપનસે દુરવેશી વ તવંગરીમે, તીસરા ઇન્સાફસે ન ચુકના ખુશી ઝોર ખરગીમે. ” ઉપરકી હદીસેસે સાફ ઝાહેર હય કે માલકો સોચ સમજકર રાહે હકમે ખર્ચ કરના દાનાઇકી નિશાની હય. એક ઝોર હદીસમે યું આયા હય કે જે કોઇ ખરચ દરમ્યાનાપનસે કરે હક તઆલા ઉસ્કો બેનીઆઝ કરેગા ઝોર જે કોઇ ખરચમેરાફ કરે ઉરાસમે ઇફલને ખુશ કો રખેગા. ખરચ અંદાઝસે કરના આવી મઇશત હય. લેકીન ઇન્સાનકો હયાતે દરાઝકી આરઇ ગુમરાહીકે ગારમે ઉતાર દીયા હય, ચુનાચે ખુદા ફરમાતા હય કે “ શયતાન તુમકો મોહ તા જીસે ડરાતા હય, ઝોર તુમકો ખુશી બાતકા મશવરા દેતા હય, ઝોર અલ્લાહ તઆલા તુમસે વઅદા કરતા હય અપની તરફસે ગુનાહ માફ કરદેનેકા, ઝોર ઝપાદા દેનેકા, ઝોર અલ્લાહ તઆલા પુસઅતવાળા હય, ખુશ જીનને વાળા હય. ” સુરએ બકર ૩૬, ૩૬.

जम दीजमे' ये ज्यास आवे के हुकमे जुदा पर भास परय कइं और मेरे रिस्तेदार और मुहलीस और लायारके भदं कइं, और अयसा करनेसे मेरे गुनाह अपशे नवेगे, और अस्वाह तयालाके यहाँ कुच्छ कभी नही, वो आहेगा तो और हेगा, तो जन बेवे के ये ज्यास पुश छकआलीका हय, और धसपर नरह अमल करना आहीअे कयुं के सायद धस नेक अमलसे महइम रह जनय. और अयसा ज्यास आवे के भास भेरात कइंगा तो मुहलीस और मोहताज हो जाउंगा और मेरा कोछ मइगार न होगा तो समझना आहीअे के ये अहकीरमतीकी निशानी हय.

यहाँ अेक मसअला दरपेश हय के भेरात जाहेरी भेदतर हय या पोशीदा ? धसका जवाब ये हय के अगर नियत दीजानेकी और शोहरतकी न हो तो जाहेरी भेरातभी भेदतर हय, छस्से अेरोका शोक हो. और छुपीगी भेदतर हय छस्से लेनेवाला शरभीन्ह न हो. और जे कुच्छ भाससे भेरात करोगे सो अपनी जनोके लीअे हय, दावां के परय नही करने हो. मगर अस्वाहकी रजानुअेके लीअे. आयते कुरानमे' सइकेका छुपा देना जाहेर देनेसे अइअज अनाया हय, कयुं के उस्मे' रीआका हजल नही. और छजहारमे' अगर कोछ मसवेहत हो तो वो छजहार भी अइअज हो जनयगा. मगर आयते कुरानकी मन्शा ये हय के छुपाकर देना खुस्से देनेसे भेदतर हय. और सडीहेतमे' अयु हुरयरा. (रदी.) से वारीह हय के सात शप्सोका अस्वाह तयाला अपने सायेमे' रणेगा, उनमे' अेक वो शप्स भी हय छस्से कोछ सइका छुपाकर दीया, जाये' हाथने न जना के दाहने हाथने क्या पर्ग कीया.

और नेकीयां कमानेकी तरगीज धस आयते करीभामे' दी गछ हय "व मातो कहेसु लेअ. नइसे कुम भिन भेरीन तन्हेहोहन्दाहो होवा अयइव व आनमा अजर वस्तग ईरह्लाह धन्नहाहा गडुर रहीम" याने जे नेक आमास अपने लीअे आगे जप्पीरअे' आपेरत अनाकर भेज दोगे उसको अस्वाहके पास पडोय कर उस्से अच्छा और अडा पाओगे. यहाँ दुन्यावी नामवरी या कोछ गरज नइसानीमे' परय करनेसे जे नइ और धवज मिलनेकी उम्मीद होती हय उससे भेदतर और अजीम अजर और सयय नरकाते भेर (दीनके कागमे' भास सिई करने) मे' भिजेगा शीर कयुं गालीकके इरमान पर भास पर्य न करे, और कुराने पाकमे' अपनी कमाछ हुकमे जुदा व रसुल पर इदा कर. रजाअे हक दासील की हय उसको धनाम व छकराम जे कुच्छ भिजेगा उसका मुअद व मुगारकी मोमिनेको सुनाछ गछ हय के छसने दीया अस्वाहकी राहमे भास और अस्वाहसे उरा और अच्छी पात (मिदलते धस्लाम) को सअ्या समज तो हम उसको राहतकी चीजके लीअे सामान दे दोगे (सु. वस्लपल) धन आयतोमे' अजरअज आम हय मगर सयय धरका डीरसा हय वोह भास हय हजरत अयुमकर (२० अ०) का के उन्होने हजरत पीदाव (२० अ०) वगैराको काइशेसे भरीह करके लीह्लाह आजाह कर दीयाथा. धस लीअे आपकी शानमे' "युसरा" लख शरमाया याने जन्नतका वायदा जे आजा व अइअज व रहमतकी जगे हय, और येही युसर हय, जे सयय और महल हय युसराक और येही राहतकी चीज हय, जे अहदीअे अन्वलेके मकसुममे' हय. और लखे (अनका) भी आपकी शानमे' वारिह हय. और इसे दूर रफ्फा

જાવેગા (ગરમીએ દોઝખસે) અવસા શખ્સ જે બાપ પરદેઝગાર હય, જે અપના માલ મહજ ઇસ ગરજસે દેતા હય કે (ખુનાહોસે) પાકે હો જાએ, માને મહજ રજાએ હકે ઉસકા મંતલુખ હય. યેહ તમામ ખુખી કુશાદા દીલી વ આલી કિમ્મતીકા નતીએ હય, પણ માલુમ હુવા કે દોલત મુજબે વખાલ વ મુજબે સંજાબ હોતી હય.

અખ યહાં યેહ ખાત અપને દોરતોં વ તમામ આમ વ ખાસ મુસલમાનોંકો ખતાનાં ઝરે હમ, કે માલકે બેગા ખરચ કરનેસે ઔર હુકમે ખુદા પર ન ખરચ કરનેસે કયસા વખાલ આતાં હય. અખલ તો વોહી નકલ લિખખી જતી હય જે હમારે ઝમારેમેં દેખે હુવે લોગ ખયાન કરતે હ'ય, કે ખુખલ કરેસે અયસી અકલ ગુગ હો ગઇ કે દંડ લી હુવા, આગરબી ગઇ ઔર બનબી, કઈ રોઝ તકે દલાક હુગે. વોહ યેહ હયકે કાઇ ગાંઠમેં એક દોલતમંદ યા જુસ્કી મિલકતમેં તીત લાખ રૂપાયે નકલ મોબુદ ઔર મકાનાત વ દેવાનાત લી બહોતસે યે. મગર ઉસકે ફિલકી જે દ્રશીયતથી સે અયસી બદખુદારથી કે કીસી સંજાસમેં અયસી નજસત ન હોગી. કયું કે જખ કાઇ રકીર ઉસકા ઉંચા મકાન દેખકર આતા તો વોહ ફવરન વહાસે ઉડે જતા યા કેહતા કે માલિકે મકાન યહાં હાજર નહા. ઔર અપની સુરત અયસી બનાતા કે વોહ રકીર સમજ જતા કે ઇસ દોલતમંદ કો હમારે સે ખાનદાની અદાવત હમ. ઇસલીએ વોહ બિચારા મોહતાજ એસલામ કે રખસત હોજતા. ઇતેફકન એક રોઝ વોહ શેઠ અલરસુખ્લ અપની દુકાન ખોલ રહા હય ઔર એક સુમાદર આ પહોંચા ઉસને કહા જનાખ મેં દુરકા રેહનેવાલા હું, ઔર યહાં આપકે બગખર કાઇ દુસરા માલદાર નહી. અગર મેરી કુછ અઝાં જોરસે સુનોતો કુછ કહુ. શેઠ સાહેબને કહા કે તું મેરી એક ખાત સુન, ઔર પકકા વાયદા કર કે મેં આપકે પ્રમાન પર અમલ કરુંગા તખ મેં તેરી ખાતેં સુનું વોહ બિચારા મુશ્કિસ સમજા કે યેહ શેઠ ઝરે કુચ્છ ન કુચ્છ મેરી દસ્તગીરી કરેગા. અરઝ કીયા જનાખ આપકી વોહ કીયા ખાત હય, જુસ્કા આપ મુઝસે વાયદા લેતે હ'ય. માલદારને કહાકે મેરે મુશ્કીલને ઇકરાર લીયા હય કે બિલા એવઝ દેખનેકે કીસીકો કુચ્છ ન દેતા, સો મેં દેખતા હું તો તેરે પાસ કુચ્છ સોદાગરીકા માલ નહીં ન તું દસ્તગારી જનતા હય જુસકે એવઝમેં મેં મેરી મદખુજ કમાઇમેંસે તુઝકો હું ઇસલીએ મેરી વોહ એક ખાત જે તુમકો કહેનેકી હય વોહ યેહ હયકે ખતએ મહેરબાની તું મુઝસે કુચ્છ ન માંગ ઔર યહાંસે ચલામ કયું કે જખસે તું આયા હય તખસે મેરે સરમેં દંડ શુર હુવા હય. વોહ જખ મિટેગા કે તું બિલા અતિયા ચલા જાયે. ઔર તું અગર કુછ કદર ઠેરેગા તો મુજબે ઔર મેરે ફરજદોમેં જગો જલાલ કરવાએગા મગર ઉસ મુશ્કિસકો અપની હાજતને ઇસ કદર મજબુર કીયા કે વોહ કેહને લગા કે અય અમીર મુજકો નાઉમ્મીદ ન કર. હદીસે શરીફમેં આયા હય કે જુસકે દરવાઝસે કાઇ હાજતમંદ અલ્લાહકા નામ લેકર સવાલ કરને વાલા ખાલી માયુસ શિર જતા હય તો આલીસ રોઝ તકે રેહમતે ખુદા ઉસકે દરસે ખંદ હો જતી હય. ઉસ બદખખતને કહા અચ્છા તેરી ઇસ ખાતકો આઝગાતા હું. વૈસાહી હોગો તો શીર તુંજકો ખુલાયા જાએગા લેખીત ફિલદાલ યહાંસે જા. મગર વોહ મુશ્કિસ ખહોત આજીસે કેહને લગા કે મુજે એક વખતકા નાશતા હો સકે દતના દે. મગર વોહ માલદાર બીલકલ ઇસકી ઇસ્તમાસ પર કુચ્છ ખ્યાલ ન કીયા. બલકે અપને નોકરોસે કહા કે હમારી બોહની કે વખતે વોહ રકીર હયા સતાતા હય. ઇસલીએ પસે પકી માર કર

નીકલે છે. તોર તો બેઠાર બેઠેલી થી, ધીરન ઉનમેસે કોસીને એક ધક્કા રફીરકે. અમસા દીવા કે સાથે સાહેબ રૂકે કે અગવલ ચીજોને ન ગીરે. સાધને દેખા કે ઉસકે સામને મસ-જીએ ને માંચત સારો સુખુએ પડી હુધ હય. સાચા કે અકસોસ, હમારે મુસલમાન માંધ નમાજમે માલીકસે ઘંઘેતે કર રહે હય ઓર મેં ઇસ મુમસિક કે દરવાજે પર અપસે મુરકે વખત ખડાઈ, પેસ ઇસલીએ મુજકો ઇબરત વ નસીહત કા ધક્કા મિલા હય. સાહીએ કે મેં દુસરી રકબતમે નમાતમે મીલ નહ. વોહ મુસાફીર ઉસી વકત વુઝુ કરકે દાખિલે નમાત હુવા. મગર જાતે જાતે કેહતા ગયા અય તવંગર તેરે ઇસ ધકકે કા અરજ વાલે સાહેબને દેખા હય અય ઉસકે બદલેકી રાહ દેખ. ઓર યકીન જાતકે તેરી શાનો શવકત પર જવાલ હય. અસ ઇતના કેહકર વોહ મસજીદને દાખીલ હો ગયા. પમ ખુદાએ તઆલાને ઉસ ફકીરકી બદ દુઆ કો કુખુલ કીયા. ઓર ઉસ તવંગર પર આરત બેઠ. લેકીન વોહ આફત નહેકે પરદેમેથી ચુનાયે ફકીરકે જાતેલી એક રખસકો દેસો રપેકી ઝુરરતથો ઓર વોહ તીમસો રપેકા જેવર ગીરો રખતકો ઇસ તવંગર કે પાસ આયા. વોહ બહોત ખુશ હુવા અચ્છા શીકાર આયા મેરે સિવાએ કાઇલી ઇસકા મુખલીગ ઇતના દેને વાલા નહી. ઓર સાહેબે જેવરકો અશદ ઝરરત હય. પેસ જાતના ઉસને સુદ માંગા ઉતના કુખુલ કરકે મકસદ અપના હારીલ કીયા. ઓર જેવર દેકર ચલા ગયા. સાહુકાર બહો ખુશ હુવા કે ચેદ સોદા મિલા જનમમ હય. લેકીન અગવલની રસી તુડી ઓર ઇસકી શાનોશવકતકી મટકિ પડી. વોહ જેવર ચારીકા મોલયા. સાહેબે ખાસ ફરયાદ કરકે કુતવાલ કે સાથ જડતી વ તલાસકા કુકમતીના ઉસ તવંગરકી ટુકાનપર લાયા. પેસ ધીરન માલકી તીજેરીસે નીકલ આયા ઓર બડે મીયાં જત અપની માલો કોતતકી ખુમારી મેં મદદોશ થે એકદમ ખામાર હો ગએ. જુલામ દર જુલામ હોને લગે ઇસ તવંગર કે તીન લડકે બહોત લાગેક વ રામિક, ઝીંઝમ, ઓર આકીકો હુશકાર થે. લેકીન ખાપકે સામને બન્હી કુચ્છ જાત ચલતી જાત. કચુકે વોહ મેરોકો અપતી નહસ ચાલ સીખાના ચાહતા થા. વોહ ખામારે અપનો ખાપકે હકમે હીલાયત કી બહોત દુઆ માંગતે થે. મગર ઇસપુર દગલ દીને ચુગલકો કુચ્છ અપર ન હોતા થા. ઇસ વકત મેરોકો પૂછને લગા, અય લડકો ઇસ સરકારી આફતયે રેહાઈકી કાઇ સુરત નજર આતી હય? ઉન્હોને અરજ કી મુકદમા સખત વ સંગીત હય. એક સુરત હમારી સમજમે આતી હય. મગર તુમહારી ચાલોટાલ દેખકર હમકો ઉમ્મીદ નહી કે તુમ અયરી જુરઅત કરકે અપની ઇજકત અચ્છોગે. ખડેમીયાંને કહા કહોતો, સહી વોહ દેખા તદખીર હય. કહા હામીમ કે લીએ તજરનેકી ઝરરત હય. કહા અર-સોસ. જામ બલે આદમીસે મુજાકાત હોતી હય, વોહ ચેહી ચીજ બાને મેરી જાન માંગતા હય. જોર કોઇ ઓર તદખીર હી ન સુજોતો મેહી સહી. પાંચ દસ-દેકરબી મેરી જાન છુડવે. વરતા ચેહ ખુદાપે મેં દાગ લગેગા. ફરજ હોને કહા અય ખાખા જાન, અગર પાંચસો રપીએ મેં તુમહારી આખર અયે તોલી ગનીમત હય. હમકો ઉમ્મીદ નહી કે આપ છુડોગે. કીયું કે ચેહ જુમ મહસુખી હય. જેલ કે સીવા દુસરી હલકી સજા નહી. જોર ખડેમીયાંને રપે દેતા કુખુલ ન કીયા. ઓર કહા કે ન મેં રશવત હું ઓર ન મુકે વકીલકી ઝુરરત હય. મેં આપહી વકીલ બનકે હાકીમકે સામને ખડા રહુગા. લડકોકો નિહાયત અકસોસ હુવા, કે સરકારી કાયદે ખડે પેચો પાય કે હોતે હય. ઇન્કો ઇસ કાયદેકી કુચ્છ ખબર નહી, ઝુરર હિમર બરકી, ખબતામી હોને વાલી હય. મગર કયા કીયા જાવે. કહાતો મેહી કહા કે જો કુચ્છ ખુદાએ. દીખા સો નાચાર દેખના

अडेमीयां के पीछे पीछे हो लीये। हाकीमकी तलबके साथही सामने जा अडे हुवे। मगर हाकीमकी धमकीके सामने अडेमीयां कुछ कुछ गहने लगे। शरअहमेने देखा अन करीब सज्जमे सज्जमे हुकम हो जम्मेगा, शीर कुछ हमसे जनने वाला नहीं। उसी वખत ओके वकील जे नीलामत शरीफ शरीफ था उसको कुछ पुछ्या मसलेहत करके अदालत कीया के हमारे आपके धनतेकाब के बाद छस वकालतकी उजरत उअल तुजको दी जजोगी। मगर हमारी आपइ छस वખत अया। कीयेकि अडेमीयांको आपनी आपइकी कुछ कहर नहीं हय। मालकी मखोजमतमें छज्जत इरोमत करते हंय। लेकीन ओके वकीलको मुकरर नहीं करते। उस वकीलने सोया के येहली ओके सदा हय के, येह अडेमीयां सीतर अरसकी उमरको पछेये हंय। अहोत जम्मेगे तो पांय सात अरस जम्मेगे, और शायदके दो बार दीनमेंनी भरजजमे, के येह सरकारी हंजामा अयसा कडवा होता हय के अहोत लोग जहेर पाकेली भरजजते हंय। अस येह सज्ज सोयकर उन लउकोंकी दरआस्तको कपुल कर लीया। और सरकारमें जा कायदा अयसी तजनीज यलाध के उस मुकदमेको अहोत नरम कर दीया। शकत पयास इपीजे गुरमानेका हुकम सादीर हुवा। मगर छतनाली अडेमीयां पर भारी हुवा। और वकीलको केहने लगा के तुजको मेरे मोआमेलेमे हज्जले देनेके लीजे क्या जरूरत हय। कहा के मुझे कुछ तुमसे शीस या कामो दीरहम लेनेकी उम्मीद नहीं, मे'तो तुम्हारे इरज'दोकी दोस्तीके सज्ज छतनी काशीश करता हूं। अडेमीयां जजतो अडे पुश हुवे। और वकीलसे कहा के कुछ और काशीश करके येह हंडसेली अयाधजे। कहाके तुम पुदाका अहोत शुकर करो के तुमसे अयसी अडी अला दहा हो गध के जसकी सजा जिला केद शदीद के और कुछ नहीं। अडेमीयाने कहा के मे'तो हाकीमसे पुछु'गा के अगर मे' येह गुरमाना न अदा कइ' तो सरकार मुझे क्या करेगी। वकीलने कहा के वोह तुम्हारे छप्तेयारकी आत हय। मगर मे' तुमको शीर कहेताहूं के हाकीमसे जिला जगदने के इपे हंडके रज देना अम्मा हय। मगर उस अजीब तजगरने न माना और अरजकी के अगर हंड न दीया जय तो मुझे क्या करेगे ? हाकीमने कहा, छस हंडके जदले पयास इटके लगेगे। जजतो अडेमीयां कुछ नरम पडे। लेकीन शीर ओके आत उनके दीजमे आध और शीर हाकीमसे कदा। हुजुर मे' हुअला पतला आदमी और वोड हो इटकेसे भरजजते तो आप शीर आकी इटके कीसको भारेगे। हाकीमने जना के येह पुदा अज हरीस व अजीब हय। अपने भावे हवलत अयानेकी कैसी जेय पेय की आते करता हय। मगर येह तो सही हय के ताजीर के पेहले मुजरीम भरजजते तो क्या कीया जजमे। छस लीजे तीसरी सजाानी उसने उस अजीब मालदारसे येह सुनाध के तेरे लीजे तीसरी सजा येह हय के छस क्येरीमे' आरा शीर प्याज आ लेना। अस येही इसला हय। उसने देखा इपेका देना तो निहायत शाक गुजरता हय। और जेहतरे येह हय के इटकेकी सजा कपुल करले पीछे देजा जयगा। पस कहा तो येह कहा के इटके भार लीजजे जे दुसरे इरजेकी सजा हय। इवरन इरवाह को हुकम हुवा। वोह ताजियाना समेत आ भवजुद हुवा। अडेमीयांकी नंग धडंग पीठ जोल अर सजा अम ठोके तैयार हुवे। लउके निहायत शरमादा हुवे। और दीजमे' केहने लगे के आपाजानकी अकल कीस कहर भारी गध हय। पयास इटके क्यु'कर अरदास्त कर सकेगे। शीर जकर समजाया के हमे' कीली दीजजे और मुज्जग पयास इपे जनका सवका समजीजे मगर अडेमीयाने न माना और येही कहा के मालकी कहर तो वोही जने जसने

મીયા હય તુમતો મેરે સાથેમે' ઇસ્તરીયોંકે કપડે પહેનકર કુલદ્યારે શીરતે હો તુમહે દૌલતકી
 કદર ઉસ વખત મલુમ હોગી જમ કમાઈ ખુદ કરોગે. બસ ઇતના કેહકર જલ્લાહસે કહા
 હો તું અપના કામ કર. જલ્લાહને પેહલા ઓર દુસરા ફટકા મારા બસ બડે મીયાં કંડે હોકર
 કોમમેસે અરજ કરને લગે હુજુર મુઝમે' ચેહ સઝાકી બરદાસ્ત નહીં- આપને જે તીસરે
 રંગેકી સઝા યાને પ્યાજ ખાનેકા ઇયરાયા હય વોહી મે' ખાનેકા તૈયાર હું. લાખજે. મે' ચેહ
 પીયાજ ખાતા હું (અરસોસ ચેહ ખુખલે તેરા ખુરા હો કીસ કદર ઉસકી રજીહતી હો રહી
 હય મગર ખાવજુદ કુદરતકેબી રૂપે નહીં નીકાલતા.) બસ પીયાજ ખારા શેર :આ મૈજુદ
 હું ઓર વોહ બડે મીયાં આસતીન ચલજે હુજે પીયાજ ખાનેકા બેઠ ગયે. મગર હર
 અપ્પસ સમજ સકતા હય કે ખારા શેર પીયાજ વખતે વાહિદમે' ખાના કીસી ઇનસાનસે મુમકિન
 નહીં. લેકીન ખુખલ અપ્પસી ખુરી બલા હય કે ભરી કચેરીમે' અપસે નામુમકિન કામ પર ઉસકો
 તૈયાર હોના પડા. ઓર એક પીયાજકા ઉલ્લા બડી મુશકિલસે ખાયા ઓર દુસરાબી અપસી
 દુશ્વારીસે તનાવુલ ક્રિયા. મગર તીસરે ઉલ્લામે' ઉલટી ઓર આખોંશે પાની જરી હો ગયા,
 હાય જોડકર સરકારસે અરજ કરને લગા. હજુર ! મેરી ગુસ્તાખી મુઆફ ફરમાજે ઓર વોહી
 અખ્વલ દરજેકી સઝા જે પચાસ રૂપે મુકરરર હંય વોહ કુખુલ ફરમાજે. બંદા દેનેકો હાઝિર
 હય. મરજ ઇસ બખીલને અપની કંજુસીકી આદતસે કિસ કદર નુકસાન ઉઠાયા. પીયાજ ખાયા,
 ફટકે ખાજે, ઓર ઇંબી દીયા. અગર પહેલે હી રૂપે અદા કર હેતા તો ઇતની ફજીતી
 ન હોતી. હાસીલ ઇસ હિકાયતસે ચેહ હય કે દિરસ ખુરી બલા હય ઓર દૌલત કબી આદત
 વરહમત બન શકતી હય. ઇસલીએ ફરાને પાકમે ખુખલકી બડી મઝિમ્મત હય. વોહ આયત
 ચેહ હય, કે જે અપ્પસ ખુખલ કરતા હય સો વોહ અપની ઝાતકી ખરાખીકે લીએ કર રહા
 હય, ઓર જીસકો અલ્લાહ તઆલા ખુખલસે બચાવે બેશક બડી મુરાદકો પહોંચા. ઓર હદીસ
 શરીફમે' વારિદ હય કે યાને સખી, મહમુમે ખુદાહય અગરચે કે વોહ ફાસિક હો (યાને
 ગુન્હેગાર હો) ઓર બખીલ દુશમને ખુદા હય અગર ચે કે ઝહિદ (યાને તારેકુદ દુન્યા હો).
 અબ સહાબા કે અકત્તાલ સુનીયે, વોહ કયા ફરમાને હંય. હઝરતઅલી ર. અ. ને કહાકે
 જમ દુન્યા તુજકો મિલે તો ખરચ કર, કે તુજકો પોંહચેગી. ઓર જમ તુઝસે રહ મરદાની
 કરે તોબી ખરચ કર કે આખિર ન રહેગી. ખીખી આએશા ર. અ. કે પાસ એક ખાર કીસી
 અગીરને દો ખરોતે સીમ (ઝર) ઓર એક લાખ અરસીહઝાર દિરહમ બેન્ટે. ખીખી સાહેબાને
 તમક માંગા ઓર સારે પેસે ઉસમે' રખકે બાંટ દીએ. શામકો અપની ખાદિયાસે ખાના માંગા,
 તો ઇફતાર કરે, રોટી ઓર રાગને ઝૈન ખાદિમાને હાઝિર કીયા ઓર અરજ કરને લગી કે અપ
 ઉમ્મુલ મોમેનીન આપને ઇતને પેસે બાંટે લેકિન એક દિરમકા ગોસ્ત અગર મગવાતે તો કયા ખુખ
 હોતા. ખીખી સાહેબા ફરમાને લગે અગર તું યાદ દીલાતી તો મે' અન્નખત હેતી, ખૈર, ચેહબી
 રીઝક અલ્લાહકા હય. અબુલ્હસન મદાયનીને કહા હય કે હુસ્તૈન કરીમૈન ૨૦ અં ૧
 અબુલ્હલાહખિન જમર ૨૦ અં ચેહ તીનોં સાહિબ હજકો જ રહે થે ઓર તોશીકા બાંટ
 પીછે રેહ ગયા થા. જૂખ ઓર પીયાસસે બેતાબ હોકર એક ખુદયા કે પાસ ગજે. ઓર
 બોલે અબ માગા ! કુચ્છ પીનેકો હય ? ઉસને કહા હાં. ઓર એક બકરીકા દૂધ નીચોડકર
 ઉંઠકો પીલાયા. ફિર ઉંઠોંતે ખાના માંગા. ખુદયાને કહા કે ખાના મૈજુદ નહિ. મગર ઇસ
 બકરીકો ખુખલ કરકે ખાજો. વયસાહી કીયા, ઓર ફરમાયા હમ એહલે કુરૈશ હંય. જમ

મરમં મુશળે અત યાને લોટે તબલી હમારે પાસ આતા. હમ તુઝમે મદદ કરેંગે. એક બીજા
 બોલકર સીધારે જળ ઉસ પીર ઝનકા શવહર આયા, તો ખદા હોકર બોલા ગોસ્ત્રંદ, તું
 અંચસે અજનબી મુસાફરોંકા ખીલાદી, જીન્કો હમ જનતે નહીં. ઓર ખુદયા કે ખદાત
 સખત સુસ્ત કેહને લગા. જળ ચંદ્રેઝ ઝુઝરં મુકે, ખુદીયા ઓર ઉસકા ખાવંદ મુશ્કિલ
 હોકર મહીને શરીફકો ગજો. ઓર લાંટકી લીધ ચુનકર બેચને લગે. એક દીન વોહ ઓરત
 કહી જાતીથી હં હસન રં અં અપની દેવડીપર ખડે થે, ઉસકો પેહચાન કર પૂછા. અં
 ખુદીયા તું મુઝે જાનતી હય ! બોલી નહીં જાનતી હું. ફરમાયા મેં વોહ શખ્સ હું કે
 કલાને રોઝ તેરા મેહમાન બતાયા. ખિત બાહ હઝાર બકરી ઓર હજાર દીનાર ઉસકો
 દીલવાએ ઓર અપને ગુલામ કે સાથ ઉસકો અપને ભાઇ ઇમામ હુસેન રં અં કે નઝદીક
 બેજો. આપને પૂછા અંચ ઓરત મેરે જિનાફર સાહેબને તુઝે કયા કોયા ? બોલી હઝાર
 દીનાર વ હઝાર ગોસ્ત્રંદ. આપને બી ઉંગી કદર ઉસ ખુદીયાકો દીલવાએ. ઓર અપને
 ગુલામ કે સાથ અખ્દુલ્લાખિત જશર રં અં કે પામ બેજો. ઉન્કોને પૂછા. હં હસીન
 રદીં અં ને તુઝે કયા દીયા ? બોલી હો હજાર દીનાર ઓર દો હઝાર ગોસ્ત્રંદ દીલવાએ.
 અખ્દુલ્લા રં અં ને બી ગોસ્ત્રંદ ઓર દો હજાર દીનાર દીએ મરઝ વોહ ખુદયા
 અપને શોહર કે પાસ ચાર હજાર દીનાર ઓર ચાર હજાર ગોસ્ત્રંદ લેકર પહોંચી
 ઓર કેહને લગી કે દેખોતો સહી એક કોમ દરજેકે તોગ હં કે થોડા મેહમાની કે ઇવઝ
 ઇસ કદર ચાલામાલ કર દીયા. ઓર તુ મુઝને લડ રહયા. એક વો તોગ હંય કે જીનકે
 દીદારસે ઇનસાન કામીલ વ આદમી ફાઝિલ બનતા હય. ખુદદેને અપની તપસીરે તવબા કી
 ઓર હમેશાં ઇન સાહેબોં કા ખાદિમ બા ના. અંચ અઝીઝ માતુમ કંકે અગર માલ
 હાસીલ નહીં હોતા તો જો કુછ હા : આવે વર્તમાન કીતાબન કહે. ઓર દિર્ગમે દૂર રહે.
 ઓર જળ માલ હાથ લાગે તો ચાલીએ કે સખાવત નાંખેયાર કરે. ન અખ્દા. હઝાર સં
 અં વં ને ફરમાયા હય કે સખાવત એક દરજા હય. મિત્તિસ્તમે ભરતી શખે હં. દુન્યામે
 જો કોઇ સખા મરદ હો ઉસની ઇલામીએસે એક હાલીકા પડે. બાદ કેમકા બાદસ્તમે લે
 જાઓગી. ઓર ખુદયા એક દરજા હય દોઝમને. હમકી હાલીયાં દુન્યામે જુની હુમ હંય. જો
 કોઇ કંઠુસ હો ઉસકો હાલી પડેતો ના. બાદ દોઝમ લે જાઓગી. ફરમાયા હં.
 હો ખુદક હંય. જીન્કો હકતઆત્તા દારુન રખત હય એક સખાવત દોઝમે નેક ખુદ ઓર
 દો ખુદક હય, જીન્કો ખદા હય. એક ખુદ, નસ મુખાદ આન ફરમાયા હય કે હકત-
 આલાને કોઇ અપસા વહી પેઢા નહી કોયા જો સખી ઓર નેક ખુ ન હો. ઓર ફરમાયા
 હય કે સખી કી તકરીર અખ્દા હો કે જળ વોહ તંગદસ્ત હોતા હય. તો હકતઆત્તા
 ઉસકી દસ્તગીરી કરતા હય. ઓર હઝાર (સં અં) ફરમાએ હંય કે સખીકા ખાતા કવાકા
 હુકમ રખતા હય ઓર અખીલકા ખાતા નરઝ હય. કે સખી આદમી નઝદીક હય અલાહસે
 ઓર નઝદીક બલિસ્તસે ઓર નઝદીક હય લાંગમે ઓર દૂર હય દોઝમસે, ઓર અખીલ
 દૂર હય ખુદાસે, ઓર દૂર હય જાનતસે, ઓર દૂર હય આદમીએસે, ચાર નઝદીક હય
 દોઝખમે, સખી બાહિલમે ખુદાએ તમાલા દોસ્ત રખતા હય જખીલ આમિદસે ઓર સખ
 ખીમારીએમે ખુખલ બી ખીમારી હય. ઓર ફરમાયા હય કે મેરી ઉમ્મત કે અખ્દાલ બેહિ-
 સ્તમે જાયેંગે. ન નમાઝ ન રોઝસે ખુદકે સખાવત, પાક દીની ઓર નસીહત વ શરફત કે સખખ જો
 ખલાયક કે કાપ કરાયે, ઓર હદીસ શરાહ મેં બાપા હય કે દક તઆલા મુસા અ.

લિખામ પર વડી બેઠુ કે સામીકા મત મારો. ક્યું કે વોહ સખી હય ચેહ સખ સખાવત
કા બ્યાન કીમયાએ સચાઈતસે લિખા ગયા હય. છસ્કો પૂરી તરસીલ સે દેખના હો વોહ
હસ કિતાબમે દેખ લેવે અરહમ્નો લિહ્ઝાહે રખિયલ આલમીન વસસલાતો વસ્સલામો અલા,
ખેર ખલ્ફી વનુરે અર્શી સેયદના વ મૌલાના મોહમદિય વ આલેહી વ અરહમેહી
આજમઝન, બે રહમતેકા યા અરહમર રહેમીન.

ਭਰਵਾਸੀ ਪੜ੍ਹਾ.

અમ્મ યહાં પર એક બાત કિખની જરૂર જનતા હું વેહ વેહ હય કે ઓરતોંકે પરદેકો બાબત બાઝ લોકે ઉત બે પરદા ઓરતોંસે મેલ જ્વેલ એવાઝ હોનેકી વજહસે વેહ ઉમઝા ફરમાન ઉતઠી તખીયત પર ગિરાં ગુઝરતા હય. તો ઉસકા ઇલાજ આયતે કુઆનસે બતાયા જતા હય ચુનાચે ઉસ આયતકા મતલબ વેહ હય યાને યેહકી રહા કરો આપ આપને ઘરોમે' ઓર આગેકે ઝમાનએ જહાલતમે' જે જનાવ થા વેચા મત રિસા કરો. (સુ. અહઝાબ ૩૬-૨૦) ઓર નમાઝપર કાયમ રહો. ઓર ઝકાત દીયા કરો, ઓર અલ્લાહકા ઓર ઉસકે રસુલકા કહેના માનો. વેહ સબ બ્યાન પરદેકા હય ઓર વેહ આયતે હુઝુરકી બેયતકી સાંનમે નોઝિલ હય. લેકિન ઇન્દા હુકમ આમ હય, વેહ હાસિલ મકસદ હય " અલ્લા મહેલીયતલ ઉલા, " જુસ્કા તરજુમા ઉપર કિખખા ગયા હય કે ઝમાનએ જહાલતમે' અપસાહી હોનાથા કે ઓરતો બેઝરત એવો જીવત કે સાથ મરદોં કે સામને પેશ હોતીથી ઓર હંફા મઝાકબી કરતીથી. ઓર અવાઝદાર એવરબી પહેનતીથી ઓર ઇસ સમયસે બહોતસી બેન બાતોં પેશ હોતીથી. ઇસ સમય ઇસ્લામને ઉતપર પરદા ફકે દેરાયા યહાંતક કે ઓરતોંકા નમાઝબી મસજીદસે ઘરમે' પઢતા અફઝલ હય, ઓર બહોતહી ઝરતકે વકત આપનેકો છુપા કર બાહર નીકસે ઓર અપર પુરકાબી જનાવે તો બહોત ચમકદાર ઓર કારચોખી વગૈરા ઠાક ન કરે બલકે સાલ, જુસ્સે લોગોંકી આંખે' ઓરતો કી જનનિય ન ઉઠે' ઓર વેહી પરદેસે ગઈ હય. ઓર દોલત કે જે કુછ કે રિતને ઇસ રિસાલેમે' બ્યાન હુએ હ'ય 'ઉસમેસે વેહ બી એક ફસાદ હય કે ઓરતોં કે જુસ્માનકે બી વહ ફસાદ પહોંચતા હય. અલ્લા અમાન અલ અમાન. અબ અલ્લાહીસે જે પરદે કે આયતમે' વારિદ હ'ય કિખી જતી હ'ય વેહકી હદીસ, રિવાયત હય, હઝરત ઉકબા આમીર : (૨૦ અ.૦) એકે ફરમાએ જનાબ રસુલે ખુલા દેવરકે વાસતે આપ કયા ફરમાતે હ'ય, યાને દેવર અપની બાઇકી ઓરત કે પાસ બે પરદાં જેઠ શકતા હય. આપને ફરમાયા વેહતો પુરા મોત હય. દુસરી રિવાયત હય હઝરત ઉમરસે કે ફરમાએ રસુલે ખુલા (સ) કે જળ કાઇ મર્દ અજનબી ઓરત કે સાથ તનહાઇ મે' જોડેગા તો વહાં તીસરા શયતાન ઝર હોગા તીસરી-હઝરત આયશસે રિવાયત હય કે એક ઓરતકે હાથમે' કાગઝ થા ઉસને પરદે કે પીછેસે નખી (સ.) કી ખીદમત શરીફમે' દેનેકે લીએ હાથ જણયા ઇસ હદીસે શરીફસે સાફ સાબિત હોતાહય કે આપકે ઝમાનેકી બીબીયોંકા આપને પરદેકા સમ્પત હુકમ દે રખા થા. યહાં તક કે ખુદ જાતે શરીફસે લી પરદા કરતી થી. અબ હમ સોચે' કે હમારે ઇસ સુકદમે' મે' કીતની લા પરવાઇ હય, વેહ હર સમ્પદ આપહી સોચલે. (વાઝઝ) આદમે' કોમ અબદુલકાદર ગુરમોહ'મદ મુન્શી (અફીદલાહો અનહો)

૬, લાવનગરી માહિતી સુ, — સુ' મધ.

અવ્યય એ હુઆ કરતા હું સાથ ખતમ કરતા ઇસ મુખતેસર રિસાલે કે, કે ખુલાવદે કરીમ હમ સખાએ એક હિનાયત કરે બોર આખિરે વાત મોતકે હમારી રહ સાથ ઇસ કલમ

એ શરોદ કે, નીકલે, અણહનો—અલ—લાએલાહા ઇલ લલાહો વ અણ હનો અપના મોહમમ્મદ
અણહો વરોસુહો આમીન, વારખુલ આલમીન.

ગયરતકે શેર.

એ પરદે કલ જે આઘ નઝર ચંદ બીબીયાં,
અકગર ઝમીમે ગેતે કોમીસે ગડ ગયા;
પુછા જે ઉન્સે આપકો પરદા વોહ કયા હુવા,
કેહને લગીકે અકલ પં મરદો કે પડ ગયા.

ચેહ હિકમતકી ખાતે યાદ રખને કે કામિલ હંય:—

(૧) જું જું હમ દલ્દમે' તરફો કરને હંય, અપની લાઇલ્લી હીયમદાનીકા સરીહ
સુખત પાતે હંય. ઔર જીતના કે ખુશકી ખુશ, ઉસકી ખુશુર્ગી, અઝમત, જલાલકા ઝહુર
દેખતે હંય, ઉતાહી અપને આપકો હકીર પના ચીઝ માલુમ કરતે હંય.

(૨) જનવર બી બોલતે હંય બરકે દો પથરોકે રગડનેસે બી કોઇ ન કોઇ અબ્દુલ
નીકલતા હય. યહાંતક કે કાન બંધ કરકે દેખો ખામોશી બઝાતે ખુદ એક કિસ્મ કી આવાઝ
હય. મગર છતસાન કા કલામ અસરકુલ મખલુકાત કી આવાઝ જબહી હય કે ફક્ત આવાઝ
હીં નહો બલ્કે નેક ઇરાદે ઔર નેક મકાસિદ ઔર મઅનેસે પુરહો. ઔર હિફાયત સે લખરેઝ.

(૩) ખાત કેહને આએ તો ખાત કરામત હપ. વગરના નદામત.

(૪) એક બેઠ અયસા હય કે કીસીસે કેહતા ન ચાહીએ, એક બેઠ અયસા હય કે
બગયર કીસી ખાલીસ દોસ્તસે કહે સરતી નહી. અકલસે કામ લેતો હર અમર મેં વક્ત ઔર
મોકા બડી ચીજ હય.

(૫) મોત દુન્યાસે તઅલ્લુક છુડાતી હય. લેકીન એક ઔર અયસે આઝમ મેં લેખતી
હય, જહાંસે ગુનાહ ઔર બદકારી કે વાસ્તે ઔર કહી પનાહ નહી. પસ કયા જે ગુનેહગાર
યહાંસે છુટકારા પાનેકે વાસ્તે ખુદ કસી કરતા હય. વોહ વહાં બેસઝા ઔર અઝામકે છોડ
દીયા જાયગા ? હરગીઝ નહી.

(૬) સકરાતકા મકુલા હય એક છોટા ઘર ખાલીસ દોસ્તોસે ભરા હુવા એક વસી
ઔર આરાસ્તા વ મુઝેયત મકાન સે જીમમે' કોઇ દોસ્ત નહીં ઢરજહા બેહતર હય.

(૭) દુન્યા કે અકવામ સુખતલિશ મઝલમ વ મિલ્લત, સુખતલિશ તર્જ, તરકીબ,
સુખતલિશ રગ ઢંગ વગયરા, રખતો હંય. મગર ઉંન સબકો આપમમે' છતેહાદ વ મોહખત
રખનેકે વાસ્તે ચેહ કોઇ કામ માકુલ વઝે નહી હય, કે વોહ સબ એકહી ફિતરત રખતે હય,
એકહી માંખાપ કી ઓલાહ હંય. ઔર એકહી ખાલિકે અકગરકી મખલૂક હંય.

(૮.) કીસી આલિમકા કેસા પસંદીદા મકુલા હય. અગ મેરે પ્યારે દોસ્ત યાદ રખ.
તું અકલમંદ હય તો અપને લોગે હય, ઔર બેવકુફ હય તોબી અપને લોએ.

(૯.) ગો આલમીકી અકલમદી ઔર બેકુશી, નેકીબદીકા અસર ફુસરોં તક બી ઝરર
પહોંચતા હય. લેકીન ગૌરસે માલુમ હોતા હય કે ઝયાદા તર અપને નેક વ બદ ઔર બુરે
બલેકા જીમતને વાલા વોહ ખુદહી હય.

(૧૦.) અય પ્યારે બાઇ ઝમાનેકી છોટી છોટી ઝકોંસે દીલ બરદાસ્તા ન હો. બલ્કે
હિંમત બાંધકર બડે બડે ઇન્કેલાખાત કોબી સખર કે સાથ દેખતા રહે, ઔર તજરબે ઔર
ઇબરતસે ફાયદા ઉઠા.

અણવાં ઇસકે એક હમદર્દે કોમને અપની કોમકી હાલત પર અશઆરમે નોંહા
લિખ્યા હય, ઔર ઝર ઝર સે રહા હય, જનકા નામ ચેહ હય. જનાબ, યુસુફ મોહમદ
આલેમ, તખલુસ (ઇશાંક) સાકિન મુ'અઇ.

કેહકતે અશઆર.

પરદએ ગજલતમે સોતે એહલે દુન્યાં હાય, હાય ! ! !

ઉન્કો કુછ ખવા નહી હય શિકઃઉક્યા હાય, હાય ! ! !

હિંકે એહલોંકી હાલત સુનતે અબ બે ફિકી હય.

સોતે હંય દિન રાત રેહતા ઔશ ચર્ચા હાય, હાય ! ! !

ગર જવાં હો યા હો ખુડે ઉન્કો હય બેહુશ કાર.

આવારએ સર ગસ્તા હો કર ઉન્કો ફિરના હાય હાય ! ! !

નજદ ઉન્કે કુચ્છ નહી ઇલમે અદબ ચરમે લેહાઝ.

કેહકતે મજલિસમે ઔર ખુડોંપે કરના હાય હાય ! ! !

નોકરી હો યા કે સનઅત ફિક કુછ ઉનકો નહી.

ચોરીમા કર કરકે બસ થીએટર કો જના હાય, હાય ! ! !

ઔરતોંકા કેહના માને આઝ ન માને તો સપાટ.

રિસ્મ અબ ઔરતકા ચલતા ઉન્કા કેહના હાય, હાય ! ! !

નાચ હો મુલરંગ તાંશા હેલ યા આતશ બહૂત.

ચેહ ન હો શાદીગે ના શિર નામ બિગડા હાય, હાય ! ! !

મેઝા ઔર નકવા નમાને કાઠાબી કરતા નહિ

હય, જનાકારી, મએનાશીકા ચર્ચા હાય હાય ! ! !

બે હયાઇ ક્રયા ગરદા ઔર રિકાબી કા મજ હય.

શાહકાપત, કીતા ખગજ, રહેતા હય ઝગગ હાય હાય ! ! !

ખત્તેહાદે, દોસતો, ઉલ્લત, ચલન હમમે નહી.

જન વાઁ બદકે હંય એક દૂસરોંકા હાય હાય ! ! !

ખૂબ ઔયાશીકા સામાં રાત દિન ઉમકી ફિકર

આખિરતકા ફરજ નહી અબ કામ હોતા હાય હાય ! ! !

ફેલ કરતે હંય હરામ ઔર ન દેતે હય ઝકાત

સુદ લેને મેં નહી ૧૨ ઉનકો ઉક્યા હાય હાય ! ! !

દેખીએ ઇરસાદ બદ આમાલ. ચેહ દુન્યાંમે હય.

બસ કયામત આ ગઈ કોમી ઝમાના હાય હાય ! ! !

પ્રદાએ તઆલા મુઝકો ઔર સામેઇનકો ઔર ઇસ રિસાલે કે મદદગારોકો દુન્યા વ
આખેરત મેં અપની રહમન મેં રખે, ઔ આખેરી વક્ત મેં કલેમા નસીબ કરે. અશહદો-અન
લાઇલાહ ઇલ્લાહો વહદકુ લા શરીફલહુ વ અશ હદોઅન્ના મોહમદન અખ્દોહ વ રસૂલોહ
વ આખેરો કાવાના અનિલ હમ્દો લિલ્લાહે રખિલ આલમીન.

અહકર.

અખ્દુલકાદર બિન મુરમોહમદ (અફીયલ્લાહો અનહો) વાએઝીન,
ભાવનગરી મોહલ્લા-મુ'અઇ ૩.

